

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELVY:
Hozzunk mezőgazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA.

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix.	751
Mit tegyünk a katonai szolgálat 3-ik évével? — Fényes Károly	751
Az uralkodó család osztrák bitokai. — Barsi Leidenfrost Károly	752
Tárca. — A lélek gépezete. — Schiller Ottó	752
A takarmányrépamag termesztése és nemesítése. — Grabner Emil	755
Csépülés villamos erővel. — Balogh Bálint	756
Kainitot vagy 40%-os kállsót használjunk-e? — Jancsó Béla	756
Karcolatok az adai m. kir. földmivessiskola növénytermel- séről. — Hirschfeld József	757
Könyvismertetés	757
Kérdések és feleletek	758
Kérdések: Árpa szaga. M. F. — Kukoriczacsávazás. T. M. Zs. — Takarmány és kapasnövények részes miveltetése. B. L. — Mezei vasutról havat eltávolít- tani. G. L.	
Feleletek: Konkolydara-vétel. Sücs János. — Takar- mánytengeri vetése. Sücs János. — Gyümölcsfák trágyázása. Balogh Bálint. — Laktanya-trágya értéke. Sücs János. — A csiperkegombatermesztés. Balogh Bálint	
Hírek	758
Aprók	759

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felhívjuk lapjaink azon t. olva-
sóit a kiknek előfizetése október hó elsejével
lejárt, hogy azt megújítani sziveskedjenek,
nehogy a lap expedíciójában zavarok támad-
hassanak.

Előfizetési árak:

Egész évre	20 korona.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

A „Gazdasági Lapok”
kiadóhivatala.

Helyiségváltoztatás.

Tisztelt előfizetőink, olvasóink, munkatársaink stb.
szives figyelmét felhívjuk arra, hogy immár 22 év óta
Budapest, IV., Múzeum-körút 7. sz. II. em.
alatt levő helyiségeinket

folyó év november hó 1-ével:
Budapest, VIII. József-
utca 15. szám, földszint
alá helyezük át.

Az összes levelezéseket, szakközleményeket hir-
detéseket, megrendeléseket, pénzüsségeket stb. kér-
jük f. év november hó 1-e után újabb czimünkre
küldeni.

A „GAZDASÁGI LAPOK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

SZEMLE.

(Az időjárás. — A Balkán bonyodalom és a sivár
gazdasági helyzet. — Hibás külföldi szaktudósítói
hírszolgálatunk).

Az időjárásról röviden szólnak. Nem rettentők
már az esőzések, de hűvösek a napok. A nap
melegének nincs már ereje. Hiába, benn ülünk
torkig az őszben. Folytak a munkálatok min-
denfelé, de a panaszokból gazdáink ki nem fogy-
nak. Hol a szőlő. tengeri vagy répabeváltási mi-
zeriákról panaszok. Adjon Isten minden
jót, ez a hő óhajunk.

Október 1-én a puskaporos hordó felrobbant.
A Balkánt értjük. Négy felfegyverzett armádia
esik neki az ötödiknek, a töröknek és minden
valószínűség szerint egész Európát harci készen-
létbe helyezi. Bár midőn e sorokat írjuk, még a
veszély a diplomácia szerint elhárítható, mégis
félős a helyzet. Mi ezt sejtettük és gazdáink
figyelmét felhívtuk az óvatosságra. Hiszen
a június és szeptemberi napok parlamenti ese-
mények sejtették, hogy bizonyos külpolitikai
mozgalmak hatása alatt készültek. Október el-
seje azután a különben igen érzékeny tőzsdére
nagy ha'ást gyakorolt. Igaz, hogy a spekuláció
évek óta fityet hányt volt a külpolitikának és a
Balkánnak. Annál érzékenyebben érinti most az
értékek és papírok nagyszabású esése. A művi-
leg felhajtott értékek minden finanziaális esca-
motage mellett sem tarthatják magukat. A kül-
földi penzió pénzek mint már több ízben e
helyen lapjainkban megemlítették, felmondattak
és ismét hangsúlyozzuk a „művileg” szót, az azzal
táplált közgazdaságunk igen szerény kis kere-
tekbe fog szorulni. Külföldi pénzkapacitások
állítják, hogy a pénzviszonyok nálunk még
rosszabbra fordulnak és valószínűleg tisztán
az osztrák és magyar bankoknak leszünk kiszol-
gáltatva, a mi kedves gazdáink: rossz omen. Az
ó kapzságuk közismeretes. Tehát t. gazdátár-
sak, addig nyújtózkodjunk, a meddig a takaró
ér, spóroljunk és a mai puskaporos gépfegyveres
időkben és ezen aviatikus hírszolgálatu világban
csak a legszükségesebbre szorítkozunk. Gon-
doljunk rosszabb időkre és esetleg azokra is,
midőn a földmivéseket fegyverbe szólíthatják.

Szerbia ugyan rövid néhány nap mulva vissza-
vont gabonakiviteli tilalma is már sejteté, hogy a
szerb-, bolgár-, görög- és montenegrói „en-
tente cordiale” valamit rejteget. Most azonban
természetszerűleg elrendeltettek a kiviteli tilal-
mak. Meg is látszik a tőzsdén. Az a bizonyos
taktikázás, mely a baisseistákat ringbe csalta,
most hausse párttá alakul át. Felmondások,
átvételek, veszekedések a tőzsdetanács bölcs
bíróágánál, mind követték egymást. És a gabna,
főleg zab nagyon is felment. Szinte lehetetlen,
mire képes a börze. Fedezi magát, de csak a

gazda bőrén. Nagyobb árjavulások a buzá-
ban és zabban észlelhetők.

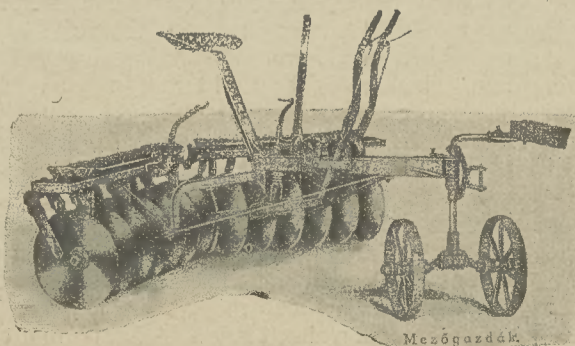
Nagyobb evolúciók még Németországban
voltak, a hol a husbehozatal megnyílt.
Érdekes, hogy a rendelet szeptember 28-ki
publikálása után a „Berliner Tageblatt”-ban,
még hétfőn sem volt erről tudomása a föld-
mivelésügyi miniszteriumnak. Kérdjük, minek
vannak akkor a külföldi szaktudósítók? Azok
ilyen fontos rendeleteket nem sürgönyözhetnek
meg felsőbbsegeknek? Oly rendeleteket, melyek
termelvényeink s így állattenyésztésünk export-
ját és a monarchiát veszélyeztik? Ugy hisszük,
hogy a külföldi szaktudósítói kart jó volna kissé
kioktatni teendői felől. Már sok galibát követett
el. Nemcsak a földmivelésügybelinek, hanem a
kereskedelmügybelinek is szól ezen megjegy-
zésünk. Ujabbán azon hir kering, hogy miként
Németország úgy Ausztria is beengedni kívánja
az orosz húst. Hogy ez mit jelentene azt tudjuk.
A vámok és egészségügyi törvényeink áttörése.
Jó lesz vigyázni a magyar gazdátársadalomnak,
hogy ez valóvá ne váljék.

Mit tegyünk a katonai szolgálat 3-ik évével?

Irta: Fényes Károly.

Közgazdasági viszonyaink, ha nem a mostani
válságos idők nézzük is, más országokhoz
viszonyítva nagyon szegényes állapotot tüntet-
nek fel. Legnagyobb alkotásunk a vaskapu sza-
bályozás, a mellett, hogy rengeteg milliókat
nyelt el, koránt sem emelte megközelítőleg sem
forgalmunkat oda, a hova reméltük, mert a
nagyobb hajókra most is hajózatallan. Viz-
szabályozásunk rengeteg költséggel és csiga-
lassussággal halad előre. A Duna-Tisza csatorna
egy emberélet mulva sem lesz kiépítve, csator-
náink, csatornázásunk nincsen. Hát még öntö-
zésünk hol késik az éji homályban? Bizony az
még a kezdet kezdetén sincsen.

De nemcsak vízszabályozásunk van kezdetle-
ges állapotban, hanem vasuti hálózatunk is,
többet mondok, utahálózatunk is. Nemcsak az
alföldi megyék községei nem tudnak közlekedni
sáros időben egymással, hanem még olyan
megyéke sem, a melyeknél követ, kavicsot kö-
zelben lehet kapni pl. mint Szilágy, Bihar, Szat-
már stb. megyék, de olyan sokba kerül az ut-
építés, hogy a községek egymásközt utakat
kiépíteni képtelenek, sőt még nagyobb forgalmi
utak kiépítése is évek hosszú során át etolódik,
a szükséges költség hiányában. Egész bátran me-
rem állítani, hogy Magyarország községeinek $\frac{4}{5}$
része sáros időben még mindig el van zárva a vi-
lágól, tehát utügyünk még rosszabbul áll mint
akár a vízszabályozás, akár a vasutahálózat.
Pedig ez utóbbi kettő is elég rosszul áll.
Vessünk csak egy tekintetet Szilágy vár-

A DEERE-féle TÁRCSÁSBORONA

valamennyi tárcsásborona között a legmodernebb és legerősebb szerkezetű.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

megyére. Zilah, az oláh nemzetiségi tengerben egy végállomás, ahol még erősen van képviselve a magyar faj, de már erősen települnek be oláh polgártársaink. A város határában földbirtokokat vásárolnak és nemsokára felépítik a templomukat is és az által megszüntetik Zilahnak tisztá magyar jellegét.

Ezzel szemben Zilah teljesen tehetetlen. Az itteni magyarság nem hogy földbirtokot tudna vásárolni, hanem még a magáét is lassanként eladogatja.

Zilah szerencsétlen geográfiai fekvésénél fogva és a czélszerűtlen vasúti politika (jobbán mondva politikátlanság) folytán teljesen zsákutczába került, a melyből csak úgy tudna szabadulni, ha a Meszesen át, vagy az Almás-völgyön keresztül Bánffihunyaddal közvetlen vasúti összeköttetést kapna.

De így van Szilágycseh is, a mely szintén rossz vasúti közlekedése miatt semmit sem fejlődhetik. Szilágysomlyó, Zsibó szintén nagyobb központokkal kívánának direkt összeköttetést és ezen városok önállólag fejlődhetnének, a nélkül, hogy Zilahnak kárt okoznának.

A szilágymegyei vízszabályozás! Hát ilyen is van? Lehet erről is beszélni? Igen is lehet, de csak azért, mert ez nincs s így a szabályozatlan Zilah stb. patakok, a Kraszna-folyó és a Szamos úgy mint 1912. év tavaszán is, végig söpörök völgyeiket, 1000 és 1000 holdon semmisítve meg az évi termést és számtalan házat döntve össze.

Külföldön, ott, a hol a vízszabályozás magas fejlettséget ért el, mint pl. Svédországban, akkora patakokon, mint a Kraszna, a zsilipes rendszerű szabályozással a hajózás nagy hajóknak lehetővé van téve. Mi örülhetünk, ha akkora folyó, mint a Maros, Aradig hajózható lenne; pedig ez a folyó annyi vizet hőmpölyget, mint 4 svédországi folyócska. Vasutügyünk, vízszabályozásunk stb. mind nagy országos érdekű ügyek és mégis lassan haladnak előre, mit szóljunk aztán az egyeseket érdekő gazdasági bonitációsokról, talajjavításokról, a melyek közül minden esetre elsőrendű az alagsövezés. Magyarországon alig van pár ezer hold alagsövezve, pedig ily miveletre száz és százezer hold tartanak igényt. De ki mer alagsövezéshez fogni? Hiszen oly rengeteg összegbe kerül annak munkája, hogy azon a pénzen majdnem a földet meg lehet venni.

Minden ilyen elősorolt munkálatok, a melyek keresztülvitele pedig közgazdaságunk fejlődésére okvetlenül szükséges, mint a vízszabályozások, vasut- és utépitések stb. rengeteg pénzt emésztenek fel és a befektetett tőkének $\frac{7}{10}$ -ed része az emberi kézimunkára esik.

Ezen óriási költségek teszik lehetetlenné,

hogy közgazdaságunk a kívánt módon fejlődjék. Van pedig ez olyan fontos, mint a véderő, mert tulajdonképpen ez sem egyéb, mint honvédelem békés uton, mert a melyik nép gazdag, az hatalmas is, már pedig egy nép sem jut gazdagsághoz jó vízi utak, kiterjedt vasuthálózat, jó utak és magas nivón álló gazdasági kultúra nélkül. Ha tehát a nemzet 3 évet engedhet a haza boldogulásának érdekében is.

Az elsorolt közgazdasági fontosságú munkálatokat tehát nagy sikerrel lehetne megoldani, ha a katonaság a 3-ik évet ezen munkálatokban töltené. Néhány év múlva ugyanis a két éves szolgálat lesz behozva, de ha addig elbirjuk a terhet a három évnek, azután még inkább el fogjuk birni. Így legalább azon összegekből, melyet a véderőre fordítunk, visszatérülne a közgazdasági munkálatok során.

Az uralkodó család osztrák birtokai.

Irta: Barsi Leidenfrost Károly.

II.

Ez év június 13-án az Omge által rendezett gazdasági tanulmányut a Tachlowitzi uradalomba vezetett, melynek leírását Arz kormánytanácsos szivességéből a következőkben közölhetem.

A tachlowitzi uradalom 1662-ben alakult a kladnoi és rothaujezdi birtokok egyesüléséből 1847-ben a toscanai családtól örökölte V. Ferdinánd és 1875-ben uralkodónk birtokába került.

Fekvése 10 kilométernyire van Prágától nyugatra és 14.6 km. hosszúságban, 13 km. szélességben terül el.

A legnagyobb része 380—420 tengerfeletti magasságban fekszik; átlagos hőmérséklet 8-9° C. és pedig télen 1-3° C., nyáron 14-7° C. A csapadék egyenlőtlenül van megoszolva és 520 m/m.-nél ritkán magasabb.

36.6 km. magántelefon, 5 vasutállomás, egy iparvasut, jó utak hálózzák be az uradalmat, mely 7 gazdaságra és egy erdészeti kerületre van osztva.

Az igazgatóság Prágában székel.

A terület neve	szántó	rét	kert	legelő	raktár- épület, stb.	Összes
Jenő	400	10	2	3	5	420
Hostivic	448	12	—	4	9	473
Sutovic	394	12	1	4	6	417
Tachlovic	285	15	—	9	8	317
Dobric	308	8	3	1	2	322
Horadic	381	29	1	5	5	421
Oujezd	474	27	4	11	9	525
Összeg	2690	113	11	37	44	2895

Egy főintéző vezetése alatt 6 intéző 3 alan-

tással vezeti a gazdaságot; az erdészeti egy erdész, a sörgyárat, gőzmalmot és a kenyérsütőműhelyt egy ellenőr vezeti.

Egy számvevő és építész van azonkívül az uradalmi tisztikarban.

Geologiailag elmállott palából keletkezett a birtok talaja. Az altalaj nehéz agyag.

35 éve szántának gőzekével, talajuk minden növényt megterem kielégítő eredménnyel. Évenként kb. 540 ha. őszi buza, 70 ha. tavaszi buza, 80 ha. rozs, 420 ha. árpa, 100 ha. zab, 710 ha. cukorrépa, 130 ha. magrépa, 50 ha. burgonya, 80 ha. csalamádé, 60 ha. zabosbüköny, 450 ha. here lesz elvetve, úgy hogy 45 % gabona, 33 % kapás, 22 % takarmány és 113 ha. rét áll rendelkezésre.

Jellegzetes a következő forda:

I. cukorrépa (pro ha. 350 q istállótrágya + 1 1/2 q szuperfoszfát + 1 1/2 q Chili);

II. tavaszi buza (20 q égetett mésszel);

III. 1/2 magrépa (2 q Thomassalak + 3 q kaint + 2 q szuperfoszfát + 3 q Chili); 1/2 szegődményes burgonya és csalamádé (1 1/2 q Chili);

IV. 1/2 őszi buza (kénsavas ammoniák 50 kg. és Chililétrom 100 kg.) 1/2 árpa;

V. cukorrépa (350 q istállótrágya + 1 1/2 q szuperfoszfát + 1 1/2 q Chili);

VI. őszi buza;

VII. cukorrépa (kénsavas ammoniák 1 q + szuperfoszfát 3 q + darabos Chili 1 1/2 q);

VIII. árpa herével (15 q trágyamész);

IX. here egyéves (1/2 keverék + 1/2 vörös here);

X. 1/2 here kétéves + 1/2 őszi buza (szuperfoszfát 1 1/2 q);

XI. 1 lucznás fordán kívül.

Egy kis terület őszi keverék, buza, rozs és szöszös büköny őszi borsóval, here után lesz vetve; azután még csalamádét vetnek.

Cukorrépa-hoz a szuperfoszfát egy része szórva lesz és bedolgozva, a többi rész kénsavas ammoniákkal, vagy csekély Chili adaggal sorba lesz trágyázva, a Chili többi része fejtrágyaként lesz alkalmazva két adagban.

A magrépa-hoz thomassalak és kaint összel lesz adva, szuperfoszfát tavasszal szórva és Chili a levelek kihajtása után.

A buza a Chilit fejtrágyának kapja tavasszal, ha szükségesnek mutatkoznék, ép úgy a csalamádé is.

Zöldtrágyázás a kései gabonaaratás, nehéz talaj és szélsőséges időjárás viszonyok miatt csak kis mértékben eszközölhető, mintegy 50 ha.-on alkalmazzák.

Az utolsó 5 év átlagterméseik:

▼▼▼▼▼ TÁRCZA. ▼▼▼▼▼

A lélek gépezete.

Irta: Schiller Ottó.

A kezdetleges embernek a lélekről egészen más fogalmak voltak, mint nekünk. Az élő lények testét minden időben valamely gépezethez többé-kevésbé hasonlóan tartották, de a lélekről azt hitték, hogy ő ennek a gépezetnek az ura, a ki fűti és kormányozza. Ezzel szemben ma már tudjuk, hogy a lélek is csak emberi test gépezetének egyik csavarja, hogy az ugynevezett lelki jelenségek mindig valamely testi folyamatnak. Közlebről: Valamely idegfolyamatnak az eredményei.

Az átmeneti fölfogásnak körülbelül a régi görögök fölfogása tekinthető, a kik tudniillik már keresték az összefüggést a test és a lélek között, csakhogy még nagyon primitív módon próbáltak czélhoz jutni. Az a félig babonás, félig vademberi hit, hogy a lélek egyszerűen „megszállja“ a testet, őket már nem elégítette ki, de azért ők is még nagyon messze jártak az igazságtól, mikor — mint Homerosból tudjuk — úgy képzeltek, hogy a lélek székhelye a szív. Még a maga korában páratlan műveltségű Aristoteles is úgy okoskodott, hogy miután a lélek az élettől, az élet pedig a test melegétől elválaszthatatlan, a léleknek ugyanott kell lakoznia, a hol a test melegének, tehát a vérben, illetőleg vérünk kiapadhatatlan tartályában: a szivben. Érdekes azonban, hogy Aristoteles már kifejezetten megczáfolja azt a másik nézetet, mintha a lélek székhelye az agyvelő volna, minthogy az agyvelő

— úgy mond — sokkal inkább a vér hűtő-készüléke.

Persze, ez a fölfogás abban az időben korántsem volt képtelenség, ellenkezőleg éppen a legközönségesebb és a legjózanabb tapasztalások vezettek ide s csak az volt a baj, hogy a tudomány raffináltabb, bonyolultabb, ellenőrző módszereit akkor még nem ismerték. Így tehát számukra az a mindennapos észlelet volt döntő, hogy a megsebesült szív nyílásán száll el leg hamarabb a lélek, hogy a vérző sebek okozzák a halálos betegségeket s talán észrevették azt a ma már tudományosan igazolt tény is, hogy a halottak agyveleje csaknem egészen vértelen (a mi annál fontosabb, mert eleven embereket akkor még nem boncolták). Mindazonáltal Hippocrates már a régiek közül is határozottan kifejté azt a véleményét, hogy a lelki tünetnyek az agyvelő működésével függenek össze és körülbelül tőle datálódik ez a maig is helyesnek elismert álláspont, a melyet persze ma már minden gyerek a világ legtermészetesebb dolgának tart.

Közben mégis nevezetes fordulópontot jelent egy bécsi orvosnak, Gall Józsefnek a föllépése, a ki a XVIII. század vége felé megalapította az u. n. koponyatant (frenológiát), vagyis azt a tudományt, a mely szerint minden egyes lelki tulajdonságunk agyvelőnknek, illetőleg koponyánknek egy bizonyos pontjához fűződik és ennek alakulatától függ. Ez az a tudomány, a mely szerint a külsőről a belsőre lehet következtetni és a melynek hatása alatt áll, például: „Az Ember tragédiájának“ falanszteri tudósa is, mikor a kis fiu koponyáját tapogtva, határozza meg életpályáját. Gallnak a frenológiája, mint

ma már kétségtelen, egy minden reális alapot nélkülöző elmélet, mely önmagában nem is fontos, hacsak nem annál a reakciónál fogva, melyet előidézett. Ekkor kezdtek ugyanis biztos érveket keresni és léptek a kísérletek terére annak az igazolására, hogy a lélek gépezete az idegrendszer.

A kísérleteket természetesen állatokon, még pedig leginkább békákon, galambokon és kutyákon végezték. A legelső kísérletek abból állottak, hogy kivették ezeknek az állatoknak a nagy agyvelejét, a minek az eredménye az lett, hogy az illető állatok tovább éltek ugyan, de a legösztönszerűbb, gépies életmozgásokon kívül minden más életnyilvánulásra képteleneknek bizonyultak. Ezzel be volt bizonyítva, hogy a magasabbrendű, a „tudatos“ lelki jelenségek a nagy agyvelő munkájának a termékei. Ugyanerre az eredményre vezettek az anatómiai vizsgálatok is, melyekből kiderült, hogy — a mit különben már Gall is hangsúlyozott — az ember és az állat agyveleje között az a különbség, hogy az előbbinél a nagy agyvelő tekercsei vannak erősebben kifejlődve, utóbbinál pedig a mélyebben fekvő rétegek. Kell tehát, hogy az intelligencia forrása a nagy agyvelő legyen, melynek hiányában csak az állatok lelki mozgása folynak tovább.

Később egészen más természetű kísérleteket is végeztek. A melegvérűek idegrendszere ugyanis azonnal fölmondja a szolgálatot, ha a tápláló vérkeringést nem engedjük hozzá. Uosso olasz fiziológus már most megkötötte a vérkeringés útját és megfigyelte, hogy a vérhiány miatt „elhalt“ idegrészek folyamatának szünetelésével milyen lelki defektusok járnak. Mások ismét a

	pro ha
őszi búzában	25.2 q.
tavaszi (cseh váltó buza)	23.4 »
árpa	26.4 »
rozsa	22.4 »
zab	20.2 »
czukorrépa	310.—
magrépa	24.3 »
hereszéna	44.2 »
régi széna	33.9 »

Rozsot és zabot csak könnyebb, sekélyebb feltalajjal bíró földeken vetnek.

Az istállótrágya az utolsó években ujonnan épített falakkal körülvett trágyatelepeken meg lesz gyurattva és trágyalével keverve vagy pedig egyenesen szarvasba lesz rakva, trágyalével megöntözve és jól leföldelve.

A földek megművelésére a legnagyobb gondot fordítják.

A tarlószántást a többtestű ekékkel, vagy gözekével eszközlik közvetlen az aratás után. A mélyszántást altalajporhanyítóval, a gözekék végzik. Az istálló és zöldtrágya alászántása fogatos erővel történik, hogy ez egész sekélyen legyen megtéve. Azon iparkodnak, hogy mész és istállótrágyának erősebb alkalmazása, a tavaszi szántás elkerülésével az ottani kötött talajokat porhanyítsák.

Istállótrágyával 22% lesz a nyár utolján és ősszel meghordva. Csak kivételképen alkalmaznak január hóban egész korhadt trágyát és csak akkor teszik ezt és szántják azt alá, ha biztonsággal fagyra lehet még számítani. Különben csak behárkazzák.

A tavaszi vetéshez az előkészülésnek gyorsan és jól kell megtörténnie, mert a rendelkezésre álló idő rövid. Vetőmagul a külföldi bevált czukorrépa mag mellett a belföldi Wohanka-féle tenyészet lesz felhasználva.

Buzából a kitűnő minőségben előállított és gondos osztályozás által javított cseh, vörös váltóbuzát alkalmaznak és csak hereföldbe kerül a Treverson buza; árpából hanna és csehárpákat vetnek, csak nagyon trágyázott czukorrépa után adnak Imperial vetőmagot, mert ez a megdülésnek jobban bír ellentállani. Zabfajták közül Kirsche, »bőtermő«-je és rozsból a Petkusi vált be legjobban. Magrépát csak a Wohanka-féle czukorrépát használják.

A vetés, valamint a mivelés igen nehéz, mert a kötött és összefolyó talaj könnyen megkérgesedik.

A kapás és gabona művelését főleg gépekkel eszközlik és csak a legszükségesebbet kapálják kézzel. Az aratás majdnem kizárólag kéve-kötőkkel történik. A hereföldeket és réte-

ket fűkaszalók vágják le. A magrépát részben sarlóval részben arató géppel vágják le.

A gyümölcsstermelés 7 nagy gyümölcsösben, melyek részben már fel vannak ujtva és számos fasorokban történik. Összesen 30,700 darab gyümölcsfa van, főleg szilva. Az erős szelek járta vidéken nemesebb gyümölcsnek alkalmatlanná teszi a birtokot, azonban remélhető, hogy megfelelő fajok kiültetése által az eddig ki nem elégitő gyümölcsstermelést fokozni lehet. 1907-ben Jenchen nagy faiskolát létesítettek. A gyümölcs évenként nyilvános árverésen lesz a legtöbbet fizetőnek eladva.

Az állatállományt illetőleg 190 darab nehéz igásló, főleg muraköziek és 240 darab igás ökör 700 kiló átlagos súlylyal végzi el a munkát.

Augusztus hóban ezen rendes állományt 94 drb igásökörral emelik, melyek december végéig marádnak szolgálatban; a selejtezett igás ökröket gyorsan feljavitják és áprilisban eladják azokat.

Leszámítva a tejes fogatokat, a Prága városából trágyát szállító és a sörgyárat kiszolgáló fogatokat, ha 2 lófogatot számítunk 3 ökör-fogatnak, egy pár igás lóra 17.4 ha. szántóterület jut.

A tehénállomány 1200 drb tenyészállatból áll 550 kgr. átlagos súlylyal.

Fajták szerint 700 darab montavoni és meráni és 300 piros és feketetarka tehén van, melyek között a pinzgauai tehének és vörös keletfriz bikák keresztezése által keletkezett egyedek elsőrangúak. Ezen keresztezés igen jól bevált. A fenti piros-tarkákön kívül eredeti pinzgauai és rutlandiak mellett importált keletfriz és holland teheneket tartanak. Montavoni, Svájci valamint keletfriz tenyész-bikákat importálnak. A tenyészet kiegészítése a saját növendék állományból és egyenes beszerzés által történik a tenyésztőktől.

Valamennyi tehenet kétszer évente a járás-orvos által tuberkulózisra klinikailag megvizsgálják.

A teheneket nyáron zöldtakarmánnyal, a téli időszakokban száraz takarmánnyal etetik, tekintettel a hozadékra. Valamennyi istállóban az állatok páros etetése van keresztülvive, a tulajdonképeni egyénekenkénti etetést 2 istállóban hajtják keresztül, a hol a megfelelő berendezések által ezen etetési mód lehetséges.

A páronkénti etetés egy rövidke láncz által lesz lehetséges, mely az etetés ideje alatt a két szomszéd tehenet egymáshoz köti és a falitáblán lesz következőkép jelezve, hogy mennyi erőtakarmány pótlékot kapjanak a tehének:

Fejés- liter	darabon- ként	páron- ként	naponta dara	páronként korpa	összesen
6—8	1.2	2.4	2	1	= 3
8—10	1.2	2.4	3	1	= 4
10—12	1.4	2.8	3	2	= 5
12—14	2.4	4.8	4	2	= 6
14—16	2.6	4.12	4	3	= 7
16—18	3.6	6.12	5	3	= 8
18—10	3.8	4.16	5	4	= 9

A téli időszak alatt a hasas tehéneknek egészséges takarmányszalmából adnak 5 kg.-ot, szárított szeletből 2½—3 kg.-ot, friss malátát 5 kgr.-ot, melászos szalvás takarmányból ½ kg.-ot

A fejőtehenek 4½-kgr. szalmát, raktározott szeletből 4 kgr. melászos szalmás takarmányból 1½ kgr. sörgyári törkölyből 5 kgr.-ot.

A hosszú vonal egy nagy kanalat, a rövid egy kis kanalat jelez; a nagy kanál ½ kilót, a kicsi 0.17 kg.-nak felel meg. Mivel háromszor etetnek naponta ez a jelzés 0.67 kg.-t jelent etetésenként azaz naponta 2 kilót.

A számok a korpaadagolást jelzik 0.08 kg. adagokban.

A takarmányt vagy toló vagy függő vasutban hozzák az állatok elé. Ez állatok némely istállóban rácsok közül esznek, amelyeknél a fej részére 50 cm távolságban állanak a vasrácsok, melyek különben 17 cm.-re vannak egymástól beosztva.

Rosam cs. és kir. gazdasági tanácsos az illustr. Landw. Zeitungban közölte az 1909-ben berendezett »hygienikus tehen-istálló« leírását, melyet szintén bemutattak nekünk.

Hogy minden tekintetben kifogástalan tejet szállíthassanak 54 darabra új istállót építettek, égetett téglából vastraverzekkel beboltozva, melyek 28 köbméter levegőt adnak egy darabra számítva.

Az alap Klinker téglából csementbe van építve. Az egyes tehének 2.40 hosszú és 1.20 széles álláson állnak, mely mögött egy 25 cm. széles és mély trágyalécatorna vezet el az ürülékkel. A jászlak, melyek betonból készültek részben üveglemezekkel vannak kirakva. A rácszaton kívül a jászlakot deszkákkal is szét lehet osztani, hogy az egyénekenkénti esetés egész pontosan keresztülvihető legyen. A takarmányt függő vasuton viszik az emelt etető asztalra, és a tehének fejénél lógó táblák szerint lesz szétosztva. A takarmányozó asztal be van boltozva és alatta átmelegszik a levegő, mely a föld színéhez közel lép az istállóba és jól elzárható csöveken át távozik, azonkívül egy légvezeték nemcsak a felső, hanem az alsó rétegekből viszi el a felhasznált levegőt.

villamosságot használták föl a tudomány eszközéül, a mennyiben egyes idegszállakat az elektromos szikrával mesterségesen izgattak és így nemcsak azt sikerült végérvényesen kimutatni, hogy az idegrendszer a lelki jelenségeknek valóban villanyossággal is hajtható gépezete, de rájöttek arra is, hogy az egyes lelki folyamatoknak — bár nem a Gall-féle értelemben — az agyvelő melyik részén végzett munka felel meg. Így pl. tudjuk, hogy a látásnak a szerve a nagy agyvelő hátsó tarkórészlete, úgy, hogy ha ezt kivágják, az állat megvakul stb.

Az agyvelő tudománya, mint minden tudomány, egyre jobban fejlődik és mindig mélyebb bepillantást nyerünk a lélek gépezetébe. A csodálatos konstrukció mérnöki leírására csak

könyvek vállalkozhatnak; mi itt most csak rövid történelmi pillantást akartunk vetni az idők változására, arra a fejlődésre, melynek elején a test csak játék, a lélek pedig hozzáférhetetlen volt, az emberre nézve tehát mindkettő majdnem érdektelen s a melynek végén mind a kettő ime a legérdekesítőbb emberi problémák gyupontjába jutott.

A tudomány legújabb felfedezései szerint meg van állapítva, hogy a „l'homme machine“ az emberi test gépezetében a bő foszfortartalommal ellátott zsiradékburkolatba ágyazott elektromos idegszálak közvetítik a lélek szellemi munkáját. „Ohne Phosphor kein Gedanke“ mondotta negyven év előtt már Moleschott, kinek materiális felfogásához sok felvilágosító újabb

és helyesebb magyarázó ismereteket nyújtanak már az élettan és az életvegytan. E két tudományág egyre bővebb és realisabb tapasztalatokat szerez arra nézve, hogy ha a léleknek nincs is egy speciális anyaga, mely gondolatokat produkál, de bizonyos vegytani komponensek, vegyi változások, másrészt pedig elektromos vezetés nélkül nincs gondolat vagy érzés, a mely testünkben megszülethetnék, annak élettani működésében részt vehetne, tudatossá válhatnék, lelki anyaggá fejlődhetnék és életünk fenntartására valamely czélserű szerves munkát teljesíthetne.

Fechner Gusztáv volt az első, a ki a lélek fizikáját felfedezte és az ő tanítványa Wundt Vilmos lipcei tanár alapította meg a régi

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gőzekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold.

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Uezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

„G“ katalógus ingyen és bérmentve.

Az itatás vas önitatókban történik, melyek nagyobb nyomással kiöblíthetők.

A trágya vasuton lesz kivive. Az ablakok drótüveggel vannak, úgy elzárva, hogy a középtengelyükön forgathatók, úgyhogy a napsugarak a szembenlevő állatokig hatolhatnak be. Az erős istállóajtók kifelé nyílnak. A záruk sárgarézből készültek, hogy meg ne rozsdásodjanak. Az istálló felett az abrak-takarmány részére raktár van, melyre benzín-motor hajtotta automatikus felhúzó viszi fel az anyagokat. Azok szükség szeriint lesznek keverve és merőlegesen álló tartályokba téve, amelyekből lecsurognak, az alatta levő páczoló helyiségbe. A száraz szelet és melászos takarmány szintén innét kerül kimért mennyiségben az egyes takarmánygarmadákra. A takarmányosban nagy tizedesmérleg van befallazva, melyen a takarmány és az állatok lesznek lemérve.

Közvetlen ezen istálló mellett fűthető felügyelői szoba van berendezve gyógyszereszerényekkel az emberek és állatok részére, továbbá számadások és tejvizsgáló eszközök. A régi takarmányosban a cselédség ruháinak és szükségletei részére egy helyet rendeztek be.

Az istállót úgy rendezték be, hogy az Alfafejőgéppel lehessen fejni benne, ami néha meg is szokott történni. A kifejt tejet vászonsátor alatt tartják, míg a közelben levő tejkamrába nem kerül.

Ezen gyógytejet a prágai orvosegyesület »Astra« veszi meg 70 filléért, melyből 52 fillért kap a gazdaság.

A többi tejet is Prágában szállítják, miután vatta-szűrőn át lett bocsájtva, vagy lefőlözve vagy vajnak feldolgozva, a mint a rendelések azt kívánják.

Az átlagfejés 1908-ban	8.18 liter volt.
» » 1909-ben	7.95 » »
» » 1910-ben	8.08 » »
» » 1911-ben	7.39 » »

Az utolsó évben a szárazság által okozott zöldsztakarmányhiányt észre venni a tejelés visszaesésében is.

A növendék állomány 340 db. üszöböl áll: amelyeket a legjobb fejősök után nevelnek. Az újonnan született borju csak a főcstejet kapja anyjától, azután külön borjuistállóba teszik, ahol 4 hétig tényleg teljes tejjel itatják. Ezidő után higitott tejet kapnak a borjuk kevés zabliszttal és jó szénával, később ha elég erősek kevés malátaesirát is kapnak.: körülbelül 8 hétig.

Tavasztól—őszig legelőn jár a növendék jóság, télen naponként a kifutóba kerül.

Az összes haszonlétszám 1200 tehén, 28 bika, 340 növendék és 4 hónapon át 100 db. hizóökö, összesen 1430 db. szarvas állat; egy darab haszonállatra tehát 1.9 ha. szántó-terület jut.

Érdekés az ottani szalmaörlés és melásztkeverő berendezés, mely 1907-ben újra épült, mert az első 1903-ban leégett. Az »Elbthal« (Dresden Catta) gyár universal-malma lehetővé teszi, hogy a nagymértékben termelt répa-magszárát, malátaesira nagyságu darabokra öröljék és egy Wünsche által Hernhutból hozott keverőgéppel lesz a 50 Baumé foku melással keverve miután 70° Celsiusra felmelegítették azt. Az így higabbá lett melászt az örölt szalma 1:1 arányban jól felveszi és 24 óra után semmi nedves tapintata nincsen már a vegyített takarmánynak. A kész áru sárga színű, jó szagú és tartós takarmány.

Összetétele a következő:

	Örölt magrépaszár	Melászos répaszár	
Víz	11.22	19.86	} Protein
Fehérje	2.94	0.92	
Más légenyt tartalmazó anyagok	3.00	5.64	} Amidó savak
Zsir	1.83	0.28	
Nyerscukor	—	25.20	
Vonatanyagok	33.59	19.87	
Nyersszesz	36.54	19.44	
Hamu	10.20	8.70	
Homok	0.68	0.09	
	100.00	100.00	

A répaszárban Stutzer eljárása szerint 100 részlégentartalmazó anyagból pepszin által:

emészthetővé lett	70.53
a melásztakarmányból	71.70
a szalmában levő tápegység	56.96
a melászos keverékben	54.31

A tápegységek kiszámításánál 3-szoros fehérnye, 3-szoros zsír, egyszeres amidosavak, egyszeres cukor és egyszeres vonatanyagok oly irányban lettek számítva, mint fehérnye aránylik a zsirhoz, 1 aránylik a légenymentes vonatanyaghoz, valamint 3:3:1.

Pontos takarmányozási kísérletek bebizonyították, hogy a kevert melászos répaszár egyenértékű, ugyanoly sulyu korpával.

Tenyészállatoknak $\frac{1}{2}$, lefejősteheneknek 2, igásókröknek 1 kgr. és hizóökökröknek 3 kgr.-ot adtak fejenként és naponként a legjobb eredmény mellett.

Egy 12 lóerős cséplőgépet hajtani szokott gőzgép végzi el 12 munkaóra alatt, 18—20 q szalma darálását, ami a szalma nedvességfokától függ és nagyobb berendezéseknél előmelegítés által igen fokozható a munkaképesség; a keverőgép vagyunként 40—50 q készárut készít el.

Évente 100 napon át dolgoznak és minden költséget felszámítva, a szalmát 2 K, a melászt 6 K számítva 18 q szalmalisztból 36 q kevert árut készítve, 100 kilo kevert takarmány 5.69 K-ba kerül, míg a korpa értéke ugyanott 10 K.

1835 óta sörfözde működik Jenében, mely évenként 20.000 Hl sört készít; 4000 q árpát malátáznak el, a komlót más uradalmaik szállítják, 10 fokos csapos sört és 12 fokos ászokés granát sört készítenek, melyet a környékben fogyasztanak el.

1904 óta gőzmalom dolgozik, mely modern berendezésével 4000 q örleményt és 4500 q darálást végez ocu és tengeriben.

A lisztet csak az uradalmi alkalmazottaknak árulják; a sörgyárral közösen egy 15 lóerős gőzgép hajtja a malmot.

1908-ban kenyérsütődét is állítottak fel. Jan Prokupec által szállított dagasztó gusz-tusoson keveri a $\frac{2}{3}$ buza és $\frac{1}{3}$ rozslisztből készülő 100 kg. lisztből 155 kg. kenyeret, mely $1\frac{1}{2}$ óra alatt készül el.

Évenként 40.000 kenyeret sütnék a 3 kg. sulyban ismét csak saját alkalmazottjaik részére.

1907-ben rendezték be a répa-magtisztítótelepüket, mivel a Wohanka czégnak nagy arányban termelik a czukorrépa-magot. Róstákon, Rober-féle répa-magtisztítókon, szelelőkön és osztályozókon automatikusan megy a mag a zsákokba; 10 munkaóra alatt 80—120 q készítenek; évenként 7000—8000 zsák a 50 kgr. lesz tisztítva. A hajtóerőt szintén a csépléshez használt gőzgép adja.

Hostivic és Tachlovitzben kész téglá- és alagsó gyártódik, a saját építkezés szükségleteire. Brve mellett turfatelepe is van az uradalomnak, mely szalma szük években kisegítő alomnak lesz felhasználva. A turfa 10 h területen $1\frac{1}{2}$ m. mélyen található kézzel lesz ásva és kifogyás után gőzgéppel szétépetve.

Szépen van berendezve a gépjavitó-műhely egy fekvő gőzgéppel, mely a szükséges gépeket kijavítja. A két gőzeke 1400 ha.-ig szánt. A 7 cséplőgép szalmaelevátor nagy szalmapréssel összeköttetésben, önműködő etetőkkal csupán a gabonacsépléssel foglalkozik, míg 3 öreg cséplőszekrény a répa-magcséplésre van átalakítva.

Egy szélmalom és egy 2 lóerős benzinmotor vízzel látja el a tartályokat.

Nagy szecs-kavágók mágnessel felszerelve, vagy vasuti kocsikra hullatják a megapritott takarmányt vagy szelelővel oda fujtatják, ahová kell. Azonkívül az összes belterjes mű-

elvont felhős, kalandos lélektan helyett a modern *psychofiziológiát*, mely körülbelül harminczöt év óta a lelki jelenségeket természetes és kísérleti alapon, élettani és erőműtani lényegük szerint fogja fel.

Valamikor a jó öreg Homérosz, a ki a görög istenek csodáit szedte versbe, azt hitte, hogy „az álmok is istentől valók“. Ma már tudjuk, hogy az álmok is hasonló módon készülnek bennünk, mint a gondolatok és érzések és nincsenek isteni eszmék, melyek a testünkön túl, a Parnaszus magaslatairól áramlanának belénk, hanem vérünkben és idegeinkben, mint közönséges életfolyamatok fejlődnek, mozognak és eltűnnek, a mint reájuk testünknek szüksége van. *A lelki állapotok mindig testi állapotoknak felelnek meg*, ezekkel együtt változnak, lüktetnek,

mint akármilyen más energiái az érzéki életnek. Annak a kisegítő értelmezésnek, hogy szervezeteink csak gépezete, de nem teremtője, közvetítője, ügynöke, alárendelt szolgálja lelkünknek, nincs semmi értelme. Mert ha fizikai előfeltétel nélkül semmiféle szellemi működés nem keletkezik, testi, halálunk után megszűnik lelki egyéniségünk is, mely testi születésünk előtt nem létezett, akkor a lélek lényegének megkülönböztetése annak jelenségeitől, merő ábránd és hiábavaló képzelődés.

Testünk gépezete egész életünknek és lelkünk gépezete: az idegrendszer, mely egy speciális funkciót teljesít a nagy világ érzéki ingerének felfogására, hogy ezekből kiválasszuk a hasznosat és megkülönböztessük a károsokat magunkra nézve. Azért az ideglélek működése ép

oly fontos, mint véredényrendszerünk, nyirkedényeink, gyomrunk, érzékszerveink vagy bármely más sajátos funkcióra beállított szervünk munkája, de attól lényegileg nem is komplikáltabb.

Mathew legújabb életvegytani kísérletei szerint az ember teste olyan mint egy villanybatteria. Kellő anyagok táplálásával e villanygép erőket nevel és vált ki belőlünk, míg tönkre nem megy. Idegszálaink közvetítik a villanyáramot és ezek osztják szét, akasztják meg, terjesztik vagy korlátozzák bennünk az élet-hatásokat, akármilyenek legyenek: erkölcsiek, anyagiak vagy szellemiek. A villanybatterianak mindegy, akármilyen munkát végez.

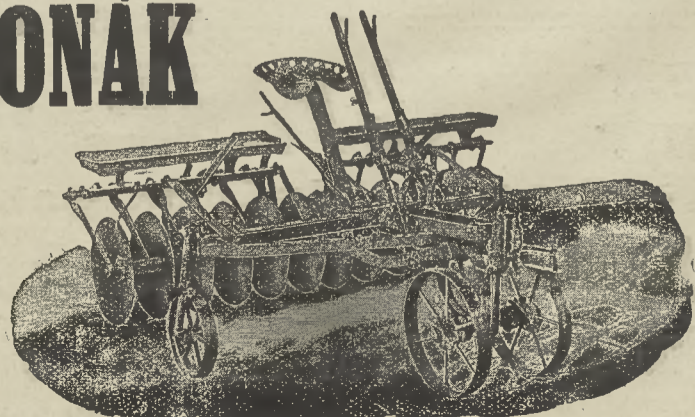
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és lekválőbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatáshoz és őszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárcsásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

veléshez szükséges gépek rendelkezésre állanak.

A munkásviszonyok javítására a hosszabb szolgálati idő után mindinkább emelkedő korpótlék szolgál. Szokásaik többnyire 2 szobák és jókarban tartottak. Tüzelő, burgonya és tejjárandóságon kívül, minden családnak van kertje és olcsóbb kenyérliszt és tejárrakra szóló igénye. Az orvosi kezelés és patikaköltség szintén az uradalmat terheli. A hiányzó napszamosokat 120 idény-munkás pótolja, míg a munkába jövő nők bányászok feleségei szoktak lenni.

Majdnem valamennyi munkát általjában végezik. 20 áronként lesz a répatérület szétmérve és ha.-ként fizetnek első kapáért 10 K, második kapáért 16 K, egyezésért 20—24 K.

Kiszedés eleinte 24—26 K-ért, később 40 K. A répat kiszántják és csak a tisztítás és összehányásért fizetnek ennyit. Sokszor leveléért szedik ki a répákat, mely ciklik Csehországban igen keresett. Kézi munkaköltség hektáronként 1900-ban 109.39; 1905-ben 131.60; 1908-ban 158.12 és 1911-ben 171.91 korona volt.

Ezekben bátorítottam az ottani tisztikar szivességéből átengedett adatok nyomán a tachlowitzzi uradalom tanulságos berendezéseit ismertetni, de nem zárhatom be soraimat azon őszinte köszönetem kifejezése nélkül, melyet a vezetőség és a tisztikar minden tagja annyira megérdemelt azáltal, hogy számos és sokszor ismételt kérdéseinkre oly szivességgel válaszoltak.

A takarmányrépamag termesztése és nemesítése.

Irtá: Grabner Emil.

Külkereskedelmi forgalmunk statisztikája szerint takarmányrépamag-behozatalunk évente 3—3½ millió korona értékű szokott lenni, néha ennél is több, ezzel szemben kivitelünk elenyészően csekély, a mi sajnosan mutatja, hogy répamagtermesztésünk alig számbavehető mértékű. Ennek okát nem lehet másban találni mint a tájékozatlanságban, mert igaz ugyan, hogy a répamagtermesztés nem mindenhol sikerül, de a sikertelenség oka tulnyomó részben a termesztés technikai végreha tásánál elkövetett hibákban rejlik és ez az oka annak, ha nem jövedelmező.

A répamagtermesztés még akkor is hasznalható lehet, ha a mag ára métermázsánként 50—60 korona, mert kifogástalan megmunkálás esetén kat. holdanként 8—10 q magtermés nyerhető. Kedvező viszonyok között ennél is több, tehát a fenti minimális árnál 4—600 korona a nyers jövedelem, mely az anyarépák válogatási, osztályozási, vermelési és tavaszi kiültetési költségeinek levonása után még mindig nagyon jelentékeny tisztajövedelmet szolgáltat. A répamag ára azonban az idén nem 50—60, hanem 300 korona körül váltakozott és nagyon valószínű, hogy a jövő évben sem lesz sokkal olcsóbb, mert a németországi magtermelők anyarépái — a melyek idénre szolgáltatják a magot — éppen úgy megsínylették az ott mult évben uralkodott szárazságot, mint a mult évi magtermés és így ezidőszerint ezen termelési ág már félig jó magterméssel is kiválóan jövedelmező.

Ezért kár a takarmányrépamag termelését úgy kezelnünk, mint az ezideig történt, vagyis oly módon, hogy alig van az országban néhány olyan gazdaság, mely a takarmányrépamag termelését vetőmageladás céljából eszközöli. Ezek mellett egyes nagyobb gazdaságok akadnak, melyek csak annyi czukorrépát ültetnek, a mennyi saját vetőmagszükségletük fedezésére elegendő

és így nagyon természetes, hogy a takarmányrépamagot tulnyomó részében külföldről vásároljuk, a mi nem is azért olyan nagy baj, hogy ezáltal milliók vándorolnak évente külföldre, mert ha nem lenne hasznalható a takarmányrépamagtermesztés ám fizessük meg a mag árát másnak, de mivel az valóban hasznalható, nagy kár a jelenlegi állapot, mert a répamagért fizetett milliók honi természetű zsebében maradhatnának, ha a mag termesztésénél megfelelően járnánk el.

Ha a takarmányrépamag termesztésével ilyen helyzetben vagyunk, annak oka mindenesetre azon tájékozatlanság, hogy répamagtermesztőink különösen két fontos körülményt nem vesznek figyelembe és pedig: 1. azt, hogy a takarmányrépa, bár teljes virágu növény, a him- és nővirág különböző idejű fejlődése révén kölcsönös beporzással is termékenyül, minek folytán az eltérő jellegű különböző értékű magrépatövek egymással korcsosodva, silány utódokat szolgáltatnak, 2. nem termesztik a magrépát úgy, hogy az minél nagyobb magtermést szolgáltatasson és így a csekély magtermés folytán a termesztés sok helyen nem jövedelmező.

Ez nagyon lényeges két körülmény, a melyek szemellett tartása biztos sikerre vezethet, azért elsősorban ezekkel foglalkozom.

Ezidőszerint nálunk, nagyon kevés kivétellel, úgy termesztik a répamagot, hogy az ősszel formájára megfelelő anyarépákat következő év tavaszán egymás mellé ültetik és legfeljebb azon különbséget teszik, hogy a legjobbkat mint első-, a többi mint másodosztályút, külön csoportba ültetik, de a már fentemlített okból nagyon természetes, hogy az egymás mellé ültetett anyarépák között a kölcsönös beporzás folytán állandó korcsosodás következik be és így bármilyen szigorúan válogatjuk évről-évre mindig a legjobb répákat anyának, az így termesztett répa minősége csak nagyon lassan vagy sohasem fog javulni, mert gyakran megtörténik, hogy a kiválasztott anyarépa jó formájú, de olyan anyatótól származott, mely előző évben már silányabbal korcsosodott és ennek folytán ezen látszólagosan jó répa a következő évben nemcsak saját ivadékaiban veti fel az értéktelen répaegyedeket, hanem a virágpora révén a szomszédos, esetleg kifogástalan anyarépák termését is megfertőzi.

Még nagyobb a hiba, ha különböző, például oberndorfi és eckendorfi vagy más fajtákat ültetünk egymás mellé magrépa korában. Ilyenkor a következő ivadékokban fajtajellegre is vegyes répatermést kapunk és hogy ez milyen mértékű lehet, azt legjobban mutatják azon nem is nagyon ritka kártérítési pörök, a melyet a magkereskedők ellen indítanak egyes termesztők, azért, mert bizonyos fajta takarmányrépamagot vásároltak és ezen fajta helyett a fajták keveréke kelt ki a földjükön. Erről a magkereskedő nem tehet, hanem igenis a mag termesztője, a ki azt neki eladta, mert bizonyosan egymás mellé ültetett több fajtájú magrépát, a melyek virágzaskor összekorcsosodva, ivadékaikban vegyes fajtájú termést szolgáltatnak.

Ezen tény felismerésével meg van adva a lehetőség annak, hogy valóban kitünő répafajtára tegyünk szert, ha magrépa kiválasztásánál és annak további kezelésénél is kifogástalanul járunk el, mert ha kifogástalan formájú anyarépákat választunk ki a szántóföldi vetésből és azok közül a legjobbakat nem egymás mellé, hanem egymástól elkülönítve ültetjük magnyerés céljából, vagy úgy, hogy a legjobb anyarépák 150—200 méter távolságban (például mindegyik más szántóföldi tábla sarkában) vagy a mi még jobb, egymás mellé ültetve, de virágzás kezdetétől fogva elvirágzásig a virágpor tovaszállását akadályozó túlszövetből készült zsák alá bujtatjuk

őket, elérjük azon célt, hogy azok önmaguktól termékenyülnek meg és ilymódon jellegükben tiszták maradnak.

A külföldi takarmányrépamagtermesztők ezen eljárást használják fajtájuk tökéletesítésére és mint tudjuk, kitünő eredménnyel, de a fenti eljárás még nem elégséges arra, hogy valaki, a kinek ezideig nem volt fajtisza vetőmagja, arra ilyen uton szert tehessen, hanem szükséges még az is, hogy az így termesztett anyarépák mind-egyikének magját következő évben külön parcellára vessük el.

Ez kézzel fészekbe vetve történhetik. Így elég nagy terület vethetünk be egy-egy anyarépa magjával és az elkülönített vetésnek célja az, hogy megállapíthassuk, melyik anyarépa termése tiszta, kifogástalan jellegű, mert azok, a melyeknek elődje korcsosodott, ilyenkor vegyes jellegű termést szolgáltatnak, mások ismét viszonylagosan, vagy csaknem egészen tiszta jelleget adnak és ezek terméséből érdemes azután a további termesztés céljaira, fentiek szemellett tartásával az anyarépákat kiválasztani.

Az eljárás nem olyan körülményes, mint a hogy így leírva első pillanatra látszik, mert csak a lényegét kell szemellett tartanunk, hogy a legkiválóbb anyarépák virágzási idején egymással ne korcsosodhassanak, továbbá azt, hogy a megfelelő anyarépák értékét a magjuk külön parcellára vetésével az ivadékaikban felülbíraljuk.

Az így nyert kifogástalan anyatórzséket azután még a fenti módon ismételtlen kezelhetjük a fajtajelleg kitisztítása céljából és azután a legkiválóbb anyatórzsék között házastást, vagyis izolálás nélküli egymás mellé ültetést végezhetünk, mert a tapasztalatok szerint a tulságba vitt beltenyésztes visszafejlődéssel járhat. Ha már vannak kifogástalan, fenti módon fajtisztává lett elíteltörzséink, azok házastása csak előnyös lehet, de ugyancsak vigyázni kell arra, hogy ilyen célra kipróbált és valóban jó törzséket használjunk, mert csak így nyerhetünk kifogástalan eredményeket.

A másik lényegbe vágó körülmény, mely miatt a takarmányrépa magtermesztése hazánkban nem terjedt el ezideig nagyobb arányokban, az, hogy sok helyen nem nyernek a répa után olyan magtermést, hogy a mag termesztése valóban jövedelmező lehessen, pedig ennek oka is legtöbbször a hibás kezelésben és nem a természeti viszonyokban, vagy más körülményekben rejlik.

Tapasztalati tény az, hogy az egyes répafajták nemcsak a gyökér-, hanem magtermésben is különbözőek. Némely vidéken az egyik, máshol pedig valamely másik répafajta szolgáltatja a legnagyobb magtermést. Ismerek gazdaságokat, a hol az oberndorfi 10—12 métermázsá magot szolgáltat kat. holdanként és ugyanilyen viszonyok között az eckendorfi csak 3—4 métermázsát, tehát az utóbbinak magtermesztésével itt nem érdemes foglalkozni, az előbbivel azonban igen. A milyen különbség van e tekintetben az egyes fajták között, hasonló különbségek mutakozhatnak ugyanazon fajták között és ha azokat a fent vázolt módon egymástól elkülönítve önálló törzsékebe kitenyészljük, már ez uton is módunkban áll a magtermés fokozása, oly módon, hogy megfigyelve az egyes törzsök magtermését, a legmegfelelőbbek továbbszaporításáról gondoskodunk, de nálunk ezidőszerint még sok olyan hiba történik a répamagtermesztés körül, a minek megszüntetésére elsősorban is törekedni kell és csak azután érdemes a vázolt módon a magtermés további fokozására törekedni.

A leglényegesebb hiba, mely miatt a magtermés sok esetben nem kielégítő, az, hogy gyakran sok nem teljesen egészséges, áttelelés után hibás levélkoronájú, anyarépákat ültetnek, melyek

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hirneves füstöső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám.

Sürgőnyozim: Kemna, Budapest.
Telefon 91—21. Telefon 91—21.

azután csenevészeken fejlődnek és ezen kívül a mi legfőbb dolog, gyakran nem kifogástalanul ültetik a magrépát.

A magrépát úgy kell a földbe ültetni, hogy azt a teste körül a föld szorosan körülzárja, úgy hogy a fészek, a hová az anyarépa kerül, ne legyen üreges, mert a répa gyökerei csak így fejlődhetnek zavartalanul és csak ilyen módon adhat az kifogástalan magtermést. Igaz ugyan, hogy az oberndorfi, vagy eckendorfi répát nem éppen könnyű kifogástalanul ültetni, úgy hogy az üregek nélkül szorosan beágyazva kerüljön a földbe, de azért mégis lehet és feltétlenül szükséges, mert e nélkül a répa nem szolgáltathat kifogástalan magtermést, mivel a megeredése gyenge és a fejlődése hiányos lesz. Hogy a föld trágyaereje és kifogástalan megmunkálása lényeges feltétele a magtermesztés sikerének, az csak természetes és azért ezen tényezőket nem kell külön részleteznem, de vannak más körülmények, a melyek szintén okai annak, hogy nálunk a takarmányrépamagtermesztés sok helyen nem kielégítően hasznalható és azért inkább ezekkel foglalkozom.

128-ik ábra. Cséplés villamos motorral, Gülicher Jakab nemesnebojszai uradalmában.

Általában sok helyen tulságosan széles sor- és növénytavolba ültetik a magot termő anyarépát, a mi ugyan a répató fejlődésére csak előnyös, de ha így az egyes tő többet is terem, a holdankénti magtermés rendszeren kevesebb, mert a terület nincsen teljesen kihasználva. A nagy tenyészterületre ültetett anyarépa fejlődése sokkal erőteljesebb és tovább tart, ennél fogva fokozottabb mértékben előfordul azon eset, hogy a hajtások alsó részén már érett a mag, a midőn a végén még éretlen, azért a helyi viszonyok szerint változóan előzetes próbák alapján inkább a szűkebb ültetési távolság ajánlatos oly mértékig, hogy a répatóvekhez a világosság és levegő elegendően hozzájuthasson. A helyi viszonyok szerint változóan 70—80 cm. négyzetkötés lehet megfelelő.

A magrépa karózása mindenesetre megdrágítja a répamagtermesztést és bármilyen üdvös az, különösen széljárta vidékeken, a magpergés meggátlására, nagyobb arányú répamagtermesztés esetén jelentékeny költségeket okoz, azért a megengedhető mértékig, sűrű ültetéssel, a termőágak egy- vagy kétszeri laza összekötésével sok esetben fölöslegessé tehetjük azt. A répat úgyis akkor kell aratnunk, ha az ágak alsó részén termett legfejlettebb maggomolyok érettek,

azért a karózás költségeit, ha óvatosan járunk el, nagyobb kár nélkül megtakaríthatjuk és a legkiválóbb anyarépákra korlátozhatjuk.

Ujabbban a takarmányrépamagtermesztés körében is felmerült azon lehetőség, hogy azt ne teljesen kifejlett répák, hanem úgy mint a cukorrépánál, dugványrépák után termesszük oly módon, hogy a sűrűn vetett és a szűk növénytávra kiegyezett vagy éppen csak kiritkított vetésből származó kistestű dugványrépákat használjuk magtermesztésre. Ezen eljárás előnye az, hogy sokkal olcsóbb, de csakis ott használható, a hol a közleményem elején vázolt törzstenyészéssel, teljesen megbízható jó tenyészanyag áll rendelkezésre, melynek anyarépáit már ismételt felülbíráltuk az ivadékaikban, mert a dugványrépák fejletlen állapotuk folytán jellegre már nem bírálhatók és azok termése már forgalomba kerül.

A kísérleti tapasztalatok nem kedvezőtlenek arra, hogy a dugványrépák után ismét kifogástalanul fejlett takarmányrépavetést nyerhetünk, de vannak olyan adatok is, hogy az ilyen fejletlen anyarépák után nyert magból fejlődő vetés

nem szolgáltat olyan nagytestű répákat, mint a normális anyarépák után nyert mag, azért a fentieket csak mint lehetőséget említem azzal, hogy az ezirányú kísérletek végleges lezárásáig csak óvatosan haladhatunk ezen irányban.

Bármilyen kívánatos az, hogy takarmányrépamagtermesztésünk ne csak közönséges magtermesztés, hanem egyúttal nemesítés is legyen, melynek alapját az képezi, hogy nemcsak formára és tömegre, hanem cukor- és szárazanyagtartalomra is történjék az anyarépák kiválasztása, mégis keveset merek ebben az irányban reményleni, mert ezidő szerint még közönséges magtermésünk is nagyon fejletlen, pedig a kettőt már csak egy lépés választja el egymástól. Egy cukortartalomvizsgálóra szükséges teljes felszerelés átlagosan 1000—1200 korona körüli összegbe kerül és bár a használatával a termelés költségei is emelkednek, mégis hasznalható befektetés, megfelelő viszonyok között annak beszerzése, mert ha a cukortartalomra kiválasztott anyarépák a már fentebb kifejtett elvek szerint kezeltenének, rövidesen nem kellene panaszkodnunk a fölött, hogy oly nagy összegeket fizetünk a német növénytermesztőknek takarmányrépamagért.

Mivel ezidő szerint honi takarmányrépamag-

termesztésünk távolról sem fedezi az ország szükségletét, megfelelő viszonyokkal bíró gazdáknak érdemes ezen termelési ággal foglalkozni. Az anyarépák kiválasztásának most van az ideje, a mennyiben a répaszedéskor választjuk ki a legszebb formájú, fajtájának leginkább megfelelő jellegű répákat, a melyek leveleit 5—6 cm. levélcsonk meghagyásával, levágva, sérülésmentes behordással prismába raktározhatók.

Cséplés villamos erővel.

Irta: Balogh Bálint.

A villamosság korszakában élünk! Látjuk és tapasztaljuk ezt mindenfelé, mert ez a hatalmas erőforrás föltartóztathatatlanul utat tör magának minden irányban. Jelentékeny szerepet játszik már a mezőgazdaság szolgálatában is. Vannak már villanymotorok kisgazdák kezében is, melyek répavágót, szecskavágót stb. hajtának, de fölhasználják a villanymotorokat cséplőszekrények hajtására is, a hol meg van rá a jó alkalom. Maga a hajtóerő ugyan nem olcsóbb a gőznél, de nagy megtakarítás érhető el a személyzetnél, mert nem kell fűtő és gépész; de elmarad a szén és a vízszállítás is. A befektetés is kevesebb, mert a motorokat a villamossági vállalatok rendszerint ingyen kölcsönzik ki, mivel így is megtalálják a számadásukat az áramfogyasztásnál. Ugyancsak teljesen díjtalanul vezetik az áramot a cséplés színhelyére. Képpen is bemutatjuk a villanymotorral hajtott cséplőgépet, melylyel az ujtások és célszerű dolgok iránt nagyon is fogékony Gülicher Jakab ur cséplelt nemesnebojszai uradalmában.

Kainitot vagy 40%-os kálisót használjunk-e?

Irta: Jancsó Béla.

A gazdálkodás belterjességének terjedésével együtt emelkedik hazánk műtrágyafogyasztása. Az utóbbi években azonban már nemcsak a foszforsavtrágyák kezdenek tért hódítani hanem mind nagyobb mértékben használják a nitrogén és kálitrágyákat is. A gyakorlati kísérletek ugyanis bebizonyították, hogy van hazánkban nem egy oly vidéke, hol a gazdaságilag kultivált talaj jóvelmezően hálálja meg a foszforsavtartalmu műtrágyákon kívül a káli és a nitrogén műtrágyákat is. E tapasztalatokat a gazdák mind nagyobb mértékben kezdik a saját hasznukra fordítani. De manapság még igen sok gazda nincs tisztába azzal, hogy ugyanazon hatóanyagot tartalmazó műtrágyák közül, melyiket vegye meg. Különösen mondhatjuk ezt a kálitrágyákra, a melyeknek két legjobban elterjedt változata, a kainit és a 40%-os kálisó, teljesen egyenlő hatóanyaggal bír és még sem egyenlő értékű. Ugyanis míg a kainit métermázsája jelenleg a Németország felőli határállomásokon 370 K-ba, Budapesten 516 K-ba kerül, addig a 40%-os kálisó métermázsája 1080 K-ba, illetve 1196 K-ba kerül. Ha csak a súly szerinti árat tekintjük, a kainit jóval olcsóbbnak tűnik fel, de ha a bennük levő kálit, azaz a beltartalmat nézzük, a melyért tulajdonképpen vásároljuk, akkor azt látjuk, hogy a káli kilogrammját olcsóbban vesszük, a súlyra drágábbnak látszó 40%-os kálisóban, mint a kainitban.

A kálitrágyákat forgalomba hozó németországi kálisyndikatus ugyanis a kainitban csak 12,4% kálit szavatol, míg a 40%-os kálisóban, mint a neve is mutatja 40%-ot. Vagyis 1 métermázsas 40%-os kálisóban 3,2-szer több káli van, mint a kainitban, azaz egyenlő káli mennyiségű trá-

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.

Részletes árjegyzéket szívesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

gyázáshoz 3:2-szer több kainitot kell kiszórni, mint 40%-os kálisót, tehát 3:2-szer annyi súlyért kell szállítási díjat fizetni, ha kainittal trágyázunk a kálisó helyett. Ez a körülmény természetesen annál jobban megdrágítja a kainitban levő kálit, minél messzebb lakik az illető gazda azon németországi határállomástól, melyeken keresztül történik a szállítás.

Mig ezen az állomásokon a fenti árak szerint a kainitban 1 kg káli 29:8 fillérbe, a 40%-os kálisóban 27 fillérbe kerül, addig már Budapesten a kainitban levő 1 kg. kálit 41:6 fillérrel, a 40%-os kálisóban pedig csak 29:9 fillérrel fizetjük. Ha pedig még Budapesttől is távol lakik a gazda a vasuti fuvar miatt még drágábban fizeti a kainitban levő kálit. A két kálitrágya értéke, illetve vételára között a távolság nagybodásával nő a különbség, mindig a kainit hátrányára. Az áremelkedéshez hozzájárul még az is, hogy a 40%-os kálisó után nagyobb távolságonál a kálisindikátus részbeni fuvardíj megtérítéseket ad a vevőnek bizonyos megállapított tarifa szerint, mig a kainit után semmiféle ilyen kedvezményt nem nyújt.

Ha e kedvezményt nem is vesszük figyelembe a fentiek szerint 1 kat. hold megrágyázásánál a budapesti árak szerint a következő kiadások terhelik a gazdát a kainit, illetve a 40%-os kálisó használatánál:

320 kg. kainit á 5.16 K	=	16.51 K
100 „ 40%-os kálisó á 11.96 K	=	11.96 K
		4.55 K

Vagyis 40 kg. kálit számítva 1 kat. holdra a gazdának a kainit használata mellett 4:55 K tulkiadása van szemben a 40%-os kálisóval. Ehhez még hozzávehetjük azt is, hogy a kainit vásárlásakor háromszor annyi súlyt kell a vasutól a gazdaságba fuvarozni, ott elrakni, a szántóföldre kihordani és elszóratni.

Mindezek azt bizonyítják, hogy hazánkban jobban jár a gazda, ha kainit helyett 40%-os kálisót vásárol.

De gondolni kell a gazdának arra is, hogy az egyedül alkalmazott kálitrágyázás csak a legkivételesebb esetekben indokolt, mert a káliban szegény talajok rendszerint foszforsavban is hiányt szenvednek, ilyenek a tözegtalajok. A sovány homoktalajok pedig a káli és foszforsavtartalmu műtrágyákon kívül a nitrogéntrágyázást is megkívánják.

Karcolatok az adai m. kir. földművelés-iskola növénytermeléséről.

Irta: Hirschfeld József.

Az adai m. kir. földművelés iskola gazdasága a bácsmezei Ada község északi részén fekszik. Területe egészen sík s köröskörül árkokkal, akáczfákkal és gleditsia élősvénnyel van el látva. A gazdaság főútján és a forgók egyes táblái között a mesgyéken pedig barack, alma és körték vannak ültetve. Talaja áradmányi, mélyrétegű, televényes, meszes vályogtalaj, mely minden kulturnövény termelésére kiválóan alkalmas.

Az iskola szántóföldje tanczél tekintetéből két vetésforgó szerint kezeltek:

„A”-forgóban a növények sorrendje a következő:

1. 1/2 csalamádé, 1/2 takarmányozás, utána köles, esetleg muhar.
2. Őszi gabona.
3. Tengeri.
4. Tavasz gabona.

„B”-forgóban a növények sorrendje a következő:

1. Kapás (répa, burgonya, tengeri és illetményföld)
2. Zab.
3. Zabosbükköny.
4. Őszi gabona.
5. Luczerna a forgón kívül.

Ezeket kívül van egy kis bérelt földje is az iskolának, hol a szabad gazdálkodás folyik és egy kísérleti tere is, hol az újabban termesztetni kezdett növényekkel és a különféle művelési módokkal teszünk kísérletet.

Az iskola csaknem legnagyobb területén az ősz banáti búzát termeli. Itt a bácskai talajon és éghajlat mellett a buza kiváló minőségű. Hektoliter sulya ez évben 80 kg. volt kat. holdankint lett 38 (18 kévés) kereszt 113:70 kgr. átlagos sulylyal. Egy-egy kereszt adott 26:30 kgr. szemet, 64:60 kgr. szalmát és 22:80 kgr. polyvát

kat. holdankint pedig termelt 10:15 q szem, 25 q szalma és 8:8 q polyva.

A buza termelésével kapcsolatban szuperfoszfáttal műtrágyázási kísérletet is végeztünk és pedig alkalmaztunk kat. holdankint 200 kgr. és 150 kgr. mennyiséget. A 200 kgr. szuperfoszfát alkalmazásával kat. holdankint 3:71 q szem, 1 q szalma és 30 kgr. polyva terméstöbbletet értünk el, a mennyiben a műtrágyázott parcella kat. holdankint termelt 14:28 q szemet, 25 q szalmát és 8:80 q polyvát; a trágyázatlan parcella pedig szintén kat. holdankint 10:57 q szemet, 24 q szalmát és 8:50 q polyvát.

A többletermés értéke kat. holdankint 75:20 korona, miből, ha a műtrágya értékét q-kint 11 koronát és fuvarozásra, kiszórássra 2 koronát számítva levonunk kat. holdankint tiszta nyereség marad a műtrágya javára 51:20 korona.

150 kgr. szuperfoszfát alkalmazása alig mutatott valami eredményt, a mi annak tudható be, hogy a buza azon a táblán megdült s apadt szemet hozott. Itt az egész terméstöbblet csak 7 kgr. szem, 0:5 q szalma és 32 kgr. polyva volt kat. holdankint, minek értéke csak 1:60 koronát tevé ki még a még a műtrágya fuvarozási és kiszórási költségeit sem térítette meg. Ebből azonban a fentebb említettek után következtetést levonni nem lehet.

Még termeltük s ez évben már negyedszer, az ausztráliai Poulard búzát is. Ez igen bőtermő buzafajta, melynek igen jó tulajdonsága, hogy nem dül meg, üszög ellen nem kell csirázni s a rozsdának is ellent áll. A száraz nyarat, valamint a zordabb, hidegebb telet is jól bírja.

Lisztjéből készült tészta azonban igen messze áll a magyar búzától, de azért élvezhető, kissé édeskés izü kenyeret ad. A belőle készült tészta nem kel oly magasra, mint a magyar búzából készült. A kenyér sokkal alacsonyabb marad, a bele sokkal tömöttebb lesz, szárazabb és morzsás. Finomabb sütemények előállítására alig, rétes készítésére pedig egyáltalában nem alkalmas.

Mindazonáltal, mivel igen bőtermő buzafajta itt a gazdag talaju, de száraz éghajlatu alföldön érdemesnek mutatkozik termelése, mert ha másra, mint takarmányozásra nem is volna alkalmas akkor is a legtöbb esetben gyengén fizető, alföldi árpát igen jól pótolná. Az állatok végtelen szeretik s a sertések például ha árpával keverve ettük szívesebben ették, mint a tiszta árpát, sőt előbb e búzát igyekeztek kiszedni s csak aztán fogtak az árpához.

Tavaly nagyon bőven termelt s kat. holdankint 17:40 q adott. Az idén azonban csekélyebb termése volt. Kat. holdankint lett 33:5 kereszt, melyek átlagos sulya 138:30 kgr. volt. Egy-egy holdon termelt 14:50 q szem, 28 q szalma és 9:10 q polyva. Hektoliter sulya 82 kgr. volt.

Rozsot iskolánk csak kisebb mennyiségben termelt, hogy az illetményt belőle fedezni tudjuk. Kat. holdankint lett 37:5 kereszt, 120:60 kg. átlagos sulylyal. Egy-egy kereszt adott 34:50 kg. szemet, 72 kg. szalmát és 14:10 kg. polyvát. Kat. holdankint pedig termelt 12:96 q szem, 27 q szalma és 5:30 q polyva. Hektoliter sulya 76 kilogramm.

Árpából őszi és tavaszi is volt. Mindkettőt takarmányozási célokra használjuk fel. Az őszi árpából lett kat. holdankint 34:50 kereszt, melyekből egy-egy átlagosan 109:25 kg. ot nyomott. Egy-egy kereszt adott 40:30 kg. szemet, 51:75 kg. szalmát és 17:20 kg. polyvát. Kat. holdankint pedig termelt 14:01 q szem, 18 q szalma és 6 q polyva. Hektoliter sulya 60 kg.

Tavaszi árpából lett kat. holdankint 32:75 kereszt 107:50 kg. átlagos sulylyal. Egy-egy kereszt adott 31:30 kg. szemet 54:80 kg. szalmát és 21:40 kg. polyvát. Kat. holdankint termet 10:45 q szem, 18 q szalma és 7 q polyva. Hektoliter sulya 60 kilogramm.

Zabot mindezeknél nagyobb mennyiségben termelünk, hogy az iskola állatállományának abraktakarmánya legyen. Kat. holdankint lett 32 kereszt, melyeknek átlagos sulya 148:70 kg. volt és adott 36:30 kg. szemet, 88:70 kg. szalmát és 23:70 polyvát. Kat. holdankint pedig termelt 10:25 q szem, 25 q szalma és 6:70 q polyva. Hektoliter sulya 45 kg.

Az iskola ezenkívül még kisebb mennyiségben termelt magbükköny, melyből kat. holdankint lett 6:50 q. Hektoliter sulya 75 kg. Répamagot kat. holdankint 7:52 q-t, melynek termelése igen jövedelmező lévén az iskola jövőre nagyban óhajta folytatni. Kilogrammonként ugyanis 2:50

koronáért értékesítve ilyen termés mellett 188—200 korona bruttó jövedelmet ígér kat. holdankint. Még természetünk a tanczél tekintetéből dohányt is kat. holdankint 12 q és kender kat. holdankint 44 q terméssel.

Takarmánynövények közül termeltünk lucernát, mely kat. holdankint 25 q szénát adott és zabosbükköny, melyből azonban a zab legnagyobb része kifagyott s így bár kitünő minőségű, de kevesebb mennyiségű szénát tudunk belőle készíteni. Kat. holdankint termelt 21 q.

Ez évben először termeltünk takarmányul japán kölest. Ez igen bőven termő növény, mely három kaszálást is ad kedvező meleg, de azért eléggé csapadékduz időjárás esetén. Kat. holdankint 51 q szénát adott és kaszálás után még kitünő legelőt is nyújt. A lovak kevésbé szívesen eszik, de mint marhatakaromány igen jónak és ki-dósnak ígérkezik. Az iskola jövőben ezt is nagyobb területen fogja termelni.

Zöld takarmányul legnagyobbbrészt csalamádét vetettünk, melyből termelt kat. holdankint 250 q.

Tengeriből szemesen holdankint 20 q termést reméltünk, bár a kukoriczamolj az idén igen nagy pusztitást tett benne, úgy hogy a kártétel 10% ra becsülhető. Takarmányrépából 350 q-t, burgonyából pedig 80 q-t reméltünk holdankint. Minderről s az itt végzett kísérletekről később egy külön cikkben még bator lesznek megemlékezni.

KÖNYVISMERTETÉS.

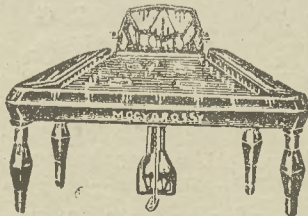
A kecskeméti m. kir. gazdasági tanítónőképző intézet értesítője. 1911—12. Közli: Grasselli Miklós. Negyvenhat oldalra terjedő s több képpel díszített füzetből örömmel látjuk, hogy a hazai tanítónők gazdasági kiképzése a kecskeméti intézetben a legjobb kezébe van letéve s évről-évre számban és az elsajátított ismeretekben gyarapodva, valóban nagyon is hezagpótló az ily agrár-államban, mint a mienk, sőt mi még tovább megyünk s azt véljük, hogy 20 okleveles gazdasági tanítónő évenként kevés s szerintünk helyesen cselekednék a miniszter, ha még egy ily czélszerű, hasznos képezdét állitana fel. Csak aztán szerezenek is a képzőintézet vezetéséhez oly lelkes s fáradhatatlan tan. férfiakat és tanárnöket, mint a kecskemétiak, akkor biztosítva lesz a siker.

A vadon termő gyógynövények, valamint a gazdasági melléktermékek gyógyszerári értékesítésének rövid ismertetése. Irta: Péter Béla dr., gazd. akad. igazgató és egyetemi m. tanár. Pályadíjat nyert mű 74 ábrával. Harmadik kiadás. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatának kiadása. Kapható a Pátria könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ára füzve 5 K., vászonba kötve 6 korona.

Hogy a gyógynövények gyűjtése és termesztése iránt az érdeklődés mindinkább általánosabb és élénkebb lesz, azt eléggé igazolja e könyvnek harmadik kiadása. A jövőben fokozottabb figyelmet érdemel a gyógynövényügy, mert a kereslet ugyszólván minden áruban igen élénk, a termelés mérve pedig még alig figyelembevehető és az árak is állandóan emelkedő irányzatot mutatnak. Az értékesítést mindenestre megkönnyítik és még jobba teszik jövőben azok a tudományos vizsgálatok, melyeket a magyar származású gyógynövényekkel folytattak és amelyek azt bizonyítják, hogy a magyar gyógyárak minősége általában fölülmulja a külföldi termékeket; ezt különben kezdik már a külföldön is elismerni. A szükséges elméleti tudást e könyvből merithetik

CZIMBALOM

legújabb szabadalmazott acélszerkezettel, melynek hangja hangtartása csodálatosan jó és nagyon bizonyult, részletfizetésre is kaphatók. — **Gramofonok** kiváló művészlemezekkel, **hegedők, tyúlok, harmonikumok** stb. — Számos kitüntetés, aranyérmek stb. a jó munkáért. A modern szegtakaró pedál, acélszerkezetek stb. feltalálása. Arjegyzéket kívánatra ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

Kir. szab. hangszergyár, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

a gazdák, mert ez a gyógynövényügyre vonatkozó szakismeretek gyűjteménye. A gyógynövények értékesítését, szedését, szárítását és csomagolását általánosságban tárgyalja először, azután részletesen foglalkozik a hazánkban vadon termő gyógynövényekkel, végül pedig a gazdasági melléktermékek gyógyszer-tári értékesítését ismerteti.

A len- és kender termesztése és kidolgozása, különös tekintettel a fonaltermelésre. Irta: Füredy Lajos. *Köztelek Olcsó Könyvtára* IV. évfolyam, 4—5. füzet, 17. ábrával. Kapható a Pátria könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ára 1 korona.

Az utóbbi években a len és kender termesztése örvendetesen terjed, ami főleg egyes helyes szellemben vezetett gyárak kezdeményezésének az eredménye, de elősegítette ezt a földmivelésügyi kormány támogatása is. A beváltási árak ma olyanok, hogy a kender és len termesztése megfelelő viszonyok mellett jövedelmező lehet és miután a gyárak a nyers anyagot veszik át, felszabadult a gazda megnehezített áztatás és a piacon többé már nem keresett kézi készítés gondjaitól. A kender és len termesztése azonban még igen sok helyen kezdetleges és legtöbbször a kellő szaktudás hiánya idézi elő a termesztés alacsony jövedelmezőségét vagy éppen a ráfizetést. Annál inkább áll ez, mert a kender és len termesztésével igen jelentékeny arányban foglalkoznak a kiscgazdák, akik általában a faluvégi len- vagy kenderföldeken évszázados elavult hagyományok szerint termesztik ezeket az ipari növényeket. A haladásnak tehát igen tág tere nyílik és ez elsősorban a helyes termesztési ismereteknek elterjesztése és népszerűsítése által remélhető. Ezt a célt igen sikeresen szolgálhatja a *Köztelek Olcsó Könyvtárának* ez a füzet, amely nemcsak a helyes termesztési eljárások foglalátját adja, hanem a feldolgozásra, a kézi kikészítésre nézve is részletes utbaigazítással szolgál, ami bizonyára elő fogja segíteni ennek a kiscgazdák körében még meglehetősen elterjedt háziiparnak a tökéletesedését és javulását.

Kérdések és feleletek.

Kérdés: *Árpa szaga.*

Uj magtárt építettünk, melynek összes falaktrészei be vannak carbolineummal mázoltva s noha ez már hónapok előtt történt, most a cséplés után bekerült árpa némi szagot kapott mégis és nem lehet e miatt mint sör-árpát eladni. Mit tegyek, hogy e szagot eltávolítsam? *M. F.*

Kérdés: *Kukoricza csávázás.*

Igen sok üszög van a kukoriczámban, lehetne-e ennek vetőmagját is csávázni mint a búzáét, vagy másként kellene eljárni? Kérek szíves választ. *T. M. Zs.*

Kérdés. *Takarmány és kapásnövények részes miveltetése.*

Mezőgazdaságomban takarmány- és kapásnövényeket részben miveltetem és arra a meggyőződésre jutottam, hogy ez helytelen kezelés.

Kérem a t. gazdatársaimat, szíveskedjenek feleletet adni, mily mezőgazdasági miveltést alkalmaznak, hogy célomnak teljesen megfeleljen és kevesebbe kerüljön. *B. L.*

Kérdés: *Mezei vasutról havat eltávolítani.*

Már előre félek a havas téltől, mert a szérűskertekből a takarmánykamrákig, illetve istállóig vezető mezei vasutamat néha napokig alig használhatom nagyobb havazás után, mert bizony embereim a 3—400 méter hosszú vonalnak kilapátolásával egy pár napig is elszuszognának s így czélszerűbbnek tartom inkább igás ökrökkel szekéren bevitetni a takarmányt, ha mindjárt nagy idő és erőpocsékolással jár is ez a dolog. Van-e mód könnyebb szerrel és hamarosan járhatóvá tenni a mezei vasutat nagy hóban is? *L. G.*

Felelet. *Konkolydara-vétel* című kérdésre.

Erőtakarmány vásárlásnál felette indokolt az óvatosság. Ha lehet tehát szemesen szerezzük azt be, vagy is természetes valóságában. Ha pedig örölt, feldolgozott állapotban vagyunk kénytelenek némely ilyen erőtakarmányt vásárolni, azt mindig beltartalom szerinti kikötés mellett tegyük. Vagyis, hogy a vétel tárgyát képező termény azonosságá-

nak megfelelő tápanyagért eladó garantáljon. Ha pl. konkolydarát vásárolunk annak azokat az alkatrészeket kell tartalmaznia, a mi a konkolyban szokott lenni általában. Tehát ezért garancia kikötése dukál. Ha ilyen feltétellel vásárolja meg a konkolydarát, el ne mulassa abból szabályszerű mintát venni s azt az illetékes vegyikísérleti állomásra vegyelemzés végett elküldeni. Vizsgálati díj 4—8 koronába kerül. Ha aztán a vizsgálat elűt a konkolydara tápértékétől, vagyis kevesebb lesz annak keményítő értéke a valódi konkolyénál, akkor eladó tartozik a differenciát megtéríteni. Sőt ha értéktelen sepredéknek bizonyulna a kérdéses dara, mint hamisítás, még külön kihágást is képez, a melyért hatóságilag is felelősségre vonható, az eladó megbírságható. *Szücs János.*

Felelet. *Takarmánytengeri vetése* című kérdésre.

Rendes körülmények között 3—4 részletben szokás a csalamádét vetni. Azonban ha nem kezeljük a neki szánt területet okszerűen, hanem a téli nedvességet elengedjük párologni, akkor bizony a 3-ik 4-ik vetésünk nem fog sikerülni, ha csak kommandóra nem jár az eső. De még így is indokolt az első részletet korai tengerivel vetni, hogy előbb fejlődjön s gyorsabban jussunk zöldtakarmányhoz. Másrészt, ha Teleki módon vetjük, mondjuk a második és 3-ik részletet, az esetben kevesebb a rizikó. De persze ezt kapálni kell. Itt is ügyelnünk kell, nehogy kiszáradt talajba kerüljön a csalamádé. A fajta megválasztásával szintén módunkban van egy időben törtendő vetés dacára is pár heti különbözetet a teljes kifejlődésük közt elérni, de ez esetben a mag egy részét egyebütt kell beszerezni, mert nincs minden gazdaságban 3—4-féle fajta tengeri, hanem csak egy vagy kettő. Első lenne a Cinquantino 2-ik a Putyi, 3-ik az alszuthi vagy Pignoletto és 4-ik a Lófogy. Ezeket egyszerre vethetné egy hét lefolyása alatt. Azért etetésre fokozatosan és egymásután válnak alkalmassá. *Szücs János.*

Felelet. *Gyümölcsfák trágyázása* című kérdésre.

A gyümölcsfák trágyázását oly módon kell eszközölni, hogy a trágya a talajnedvességgel együtt a fák szívó szerveihez, a hajszálgökökerekhez juthasson. A követendő eljárás más a magastörzsű és más a törpe és alakfáknál. Az előbbieknél a fa koronájának a széle alatt körben 30—40 cm. mély árkot ásunk, s ebbe tesszük a szükséges trágyát, melyet azután földdel betakarunk. Áshatunk azonban helyette gödröket is, sőt lehet az e czélra szolgáló furókkal sűrűn lyukakat is furni, de ez utóbbiakba csakis hig trágyát önthetünk. A törpe és alakfáknál elegendő ha a talajt köröskörül föllazítjuk s oda szórjuk szét a szükséges trágyamennyiséget. A gyümölcsfák trágyázására minden állati trágya alkalmas, jó a trágyalé is, melyet tisztán vagy egy rész vízzel keverve alkalmazhatunk, de legczélszerűbb azt fahamuval és árnyékszék trágyával keverve fölhasználni. Kodolányi az állati vizelettel kevert árnyékszék trágyát is ajánlja. A trágyázás ideje állati trágyákkal ősszel, lombhullatás után van, hig trágyát azonban tavasszal sőt vízzel megfelelően fölhitgítva június hónapban is lehet alkalmazni, ez ugyanis a következő évi termő rügyek keletkezésének az időszaka. *Balogh Bálint.*

Felelet. *Laktanya trágyaértéke* című kérdésre.

Ideálisabb gazdálkodást el sem lehet képzelni, mint aminő a 200 darab kincstári ló-állomány trágya-produkciójában kínálkozik a kérdéstevőnek. Hiszen 200 drb. ló után származó trágyával, melyhez még az emberi ürülék is hozzájön, 5—600 hold földet meg lehet trágyázni normális forda mellett a nélkül, hogy egyéb haszonállatról kellene gondoskodni. Ilyenformán csak annyi takarmány termelése válna indokolttá, amennyi az igás állatok takarmányozására szükséges. Tehát 70—80 %-át szemesgabona és kereskedelmi növények termelésére lehetne felhasználni. A kalászosokon kívül a czukorrépa, burgonya, repce, len vagy kender termelését stb. lehetne felkarolni. Nem 10, de 50 szekér szalma sem lenne sok,

amit a kincstári lovak aljazására fordítanának. Ilyenformán a szalma quantum 80 %-át is készpénzért lehet értékesíteni. Ennek az árából ugyszólván már megtérül azon költség, amely igényeltetik a laktanya tisztántartására. Nyugodtan és minden aggodalom nélkül elfogadhatja a kínálkozó alkalmat és ha okosodtan beosztással dolgozik, bizonyára csak örvendeni fog, hogy ilyen üzletet kötött. Hat km. távolság kissé messzi ugyan, de jó ut mellett ez nem nagy hátrány azokkal az előnyökkel szemben, melyek mutatkoznak. Pénzértékben kifejezve a 200 ló évi trágyája á 100—120 q × 200 = 20.000 q. Minthogy azonban félidőt a lovak künn a szabadban töltenek, ennek a fele, vagyis 10.000 q jöhét csak számításba. Ehhez jön a fekaltrágya és egyéb söpredék, amely a 150—200 q megközelíti. Egy q trágya pénzértéke 40 fillér (a gazdának mégér 1 koronát is) s így az évi trágya 4—5000 korona értéket képvisel. *Szücs János.*

Felelet: *A csiperkegombatermesztés* című kérdésre.

A csiperkegomba nevelése egy kicsit körülmenyes s csakis nagy körültekintés mellett szokott sikerülni. A gomba termesztéséhez szükséges talajtiszta ló- vagy [marhatrágya, sőt lehet kevert is. Ennek a megfelelő előkészítése képezi a nehézséget s lehet mondani, hogy a sikerétől függ a termesztés sikere is. A friss trágyát a szalmaszálaktól a lehetőség szerint megszabadítjuk s az egész szükséges mennyiséget esőtől védett helyre, egy csomóba összerakjuk s érni hagyjuk. Minden második napon alaposan átforgatjuk, úgy hogy a belső réteg kívülre, a külső pedig belőlrre kerüljön s ha száraz volna, öntöző kanna segítségével meglocsoljuk. Az így kezelt trágya 2—3 hét alatt rendszerint kész s hogy mikor jó, azt megtudjuk a színéről. A trágyának ugyanis barnásfeketeszínűnek és porhanyónak kell lenni. Az így előkészített trágyából sötét pinczében vagy szabadban készített gombaágyban 25 cm. magas rétegben szétterítjük, lefurkózzuk vagy letapossuk s ezekbe 10 cm. sor és növénytávolság mellett 3—4 cm. mély lyukakba tesszük a gomba csirát s azt trágyával betakarjuk. Néhány nap múlva a trágya fölületét fehér szálak lepik el s ez jele annak, hogy munkánk eredménytel jár. Ekkor az egész ágyat 3—4 cm. vastag földréteggel beborítjuk s a gombák csakhamar megjelennek. A gombatermesztés azonban pinczében, vagy lóistálló egy-egy sötében-zugában sohasem sikerül úgy, mint a gombaágyakban. Ezek készítése a következő: A földben ásunk egy 60 cm. mély, 1 m. széles és 5—6 m. hosszú gödröt. Ennek a két végében megcsináljuk az előkészített trágyából a gombaágyat, a közepén azonban körülbelül 1 m. hosszú és széles részt üresen hagyunk, illetve azt egész a földszinreig megtöltjük friss lótrágyával s így ezzel az ágyat két részre osztottuk. Ennek a trágyarétegnek a célja az, hogy a két gombatelepet állandó és egyenletes meleggel lássa el. Evégből az ágyakon deszkákat fektetünk keresztbe s azt behányjuk trágyával. Így azután a trágyaréteg megakadályozza a szükséges meleg elillanását s emellett a telepet sötétben tartja, a mire föltétlen szükség van, mert különben sárga, ehetetlen gomba teremne. *Balogh Bálint.*

HIREK.

Időjárás Jásznagykun-Szolnok megyében október 2-áig. Mult heti időjárásunk annyiban javult, hogy már a mult héten alig volt számbavehető eső. Szeptember 27-ike óta volt már verőfényes napunk is. Harmadik napja azonban már ismét esős déli széllel borongós napunk van. A légsulymérő is esett 768-ról 753-ra, mi miatt hamarosan ismét eső várható. Megindult a kukoriczatörés a kissé kedvezőbb idő beáltával már a mult héten és folyik folytatólag a szőlőszürettel együtt teljes erővel. Nem kellene tehát néhány héten belül semmi eső sem, mivel a munkát igen lassan haladhat kellő munkaerő hiányában, mert úgy a kukoricza munka, mint az apró szőlőbirtokosaink, a kik különben napszámosok is, maguknak is napszámosokra van szükségük. A korábban érő kukoricza lehetőleg érett, azonban csutkája erősen

nedves és sok a férges, a később érők azonban nem teljesen beérették. A szőlő nagyon rosszul fizet, holdanként a legtöbb helyen 5—6 hektó 16—17½ cukortartalommal. Egyeseknek jobbtermésük is van.

Az országos sörárpa- és komlókiállítás megnyitása. Az »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« által a földművelésügyi kormány támogatásával a Köztelek székházában rendezett országos sörárpa- és komlókiállítást folyó hó 27-én nyitották meg, mely 29-éig tartott. Bejelentettek 286 sörárpa és 58 komlómintát a kiállításra. A sörárpaminták közül azonban 70-et, mint nem sörárpajellegűt, törölni kellett és így 216 minta maradt. A szakvizsgálatokat az országos kémiai intézet, a m. kir. vetőmagvizsgáló állomás, továbbá a kolozsvári vegyikísérleti és magvizsgáló állomások végezték. A bíráló bizottság, melynek dr. Kosutány Tamás, Seligmann Kelemen, Hoffer Sándor, Lénárt Róbert, Juhász Árpád, Grábner Emil, Gyárfás József, Tószegi Freund Antal, Bartók Géza, Kozma Dénes, Cséser Lajos, Imreh Lajos, Jeszenszky Pál és Fabricius Endre voltak a tagjai, Rodiczky Jenő dr. elnöklésével kezdte meg munkáját. A zsüri nem találta valamennyi díjat kiadhatónak, részben mert voltak körzetek, melyek a szabályzatban megállapított minimális mintaszámot nem tudták fölmutatni és részben mert voltak olyan körzetek, melyekben a beküldött minták minősítése nem ütötte meg az első díj mértékét. A díjazás eredménye sörárpánál a következő: az I. champion díjat nyerte a nyitrai püspöki uradalom (Radosna), a II. champion díjat Borby György (Gyöngyös). *Nyitra-Vágvidék:* I. díj Kosztolányi István, II. díj Heim Gyula és Klein Béla, III. díj Löwy S. Jakab, Nagel és Greszler, Simkó Gyula. *Ipoly-Sajó—Hernád—Latorcavidék:* I. díj Beer Henrik, II. díj Gallasy Istvánné, Gallasy István dr., Mares László, Fleissig Sándor és Gallasy László. *Felső Duna és Rába folyók vidéke:* I. díj nagyeczeni cukorgyár, II. díj Esterházy Miklós herceg és Rupprecht Olivér, III. díj Esterházy Miklós herceg, nagyeczeni cukorgyár és Oltay Gidó. *Dráva—Sió vidéke:* II. díj Hunyady József gróf, III. díj Polatsik Béla és a veszprémi káptalan. *Nagy Magyar Alföld:* II. díj Kóvér Péter, III. díj Irsay András. *Szamos—Maros—Küküllő—Olt vidék:* II. díj Szász Benedek András, III. díj Farkas István, Jeusch Péter és a tordai ménészgazdaság. *A komló mintáknál kitűzött díjakat így osztották fel:* *Dunántuli vidék:* II. díj Zichy Livia és Mária grófnő, III. díj Zichy Pál Ferencz gróf örökösei. *Bácska és tiszai síkvidék:* I. díj állami komlótelep (Hódság), II. díj ugyanez és Szügyi János, III. díj a hódsági állami komlótelep, Borbás Mihály, Szügyi János és özv. dr. Rohoska Sománé. *Erdély:* I. díj Imreh Lajos, a kolozsvári gazdasági akadémia, II. díj Imreh Istvánné, a kolozsvári gazdasági akadémia és a szab. osztrák magy. államvasut társaság várbogsáni erdőhivatala, III. díj Fried Lipót és Fried Ármín, valamint Imreh Lajos.

A II. országos szövetkezeti kongresszus. A Budapesten október 24-én, csütörtökön összeülő II. országos szövetkezeti kongresszus, melyre az ország ötezer szövetkezete erősen készülődik, azzal a kérdéssel is foglalkozni fog, hogy miként lehet a termelőt közelebb hozni a városi fogyasztóhoz s ezáltal olcsóbbá tenni az élelmiszereket. Az előadói tervezetet Meskó Pál terjeszti elő, ki Városi fogyasztók ellátása és falusi termelők szövetkezése címen tart előadást, melyhez máris több hozzászólást jelentettek be. A földművelésügyi kormány megígérte országos próbavásárok szintén összefüggésben vannak az olcsóbb értékesítésnek a kongresszuson szönyegre kerülő tervezetével. Jelentkezést a kongresszusra csak október 14-éig fogad el a rendező-bizottság (Budapest, IX., Üllői-ut 25.), mely a kérdezősködőknek készséggel áll rendelkezésére.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület báró Bánffy Ernő elnöklésével tartott választmányi ülésén elhatározták, hogy fölterjesztést intéz az egyesület a földművelésügyi kormányhoz a kolozsvári gazdasági akadémián papok, tanítók és jegyzők részére rendezendő szövetkezeti tanfolyam ügyében, majd kimondották, hogy megismélik a tavaly rendezett szám-

tartási tanfolyamot és kérni fogják a földművelésügyi ministert, hogy évenként 1—2 gazdasági továbbképző kurzust rendeztesse a gazdák és gazdatisztek részére a mezőgazdaság újabb vívmányainak, valamint a fontosabb kormányrendeleteknek megismertetése végett. Ezután Török Balint bejelentette, hogy a cukorrépatermelési szakosztály tagjává hét nagyobb erdélyrészi uradalom jelentkezett, ezen az alapon tehát megalakították a szakosztályt.

A Szolnokdombokamegyei Gazdasági Egyesület Wass Béla gróf elnöklésével tartott igazgató választmányi gyűlésén Szemmáry József titkár indítványára felhatalmazták az elnökséget, hogy az egyesületi gyümölcspecné megöltési módozatait maga állapítsa meg, majd megbízták Nagy Endre segédtitkárt, hogy Bethlenben a vasútállomás közelében alma-beváltó és osztályozó helyiséget állítson föl. Ez a beváltó állomás mintegy utmutató fog lenni a környékbeli gazdáknak termésük szövetkezeti értékesítésére. Foglalkoztak földművelésügyi miniszter leiratával, melyben tudatja, hogy az egyesület csikó- és üszölegelő vásárlását hajlandó támogatni. Döntés előtt a vármegyei lótenyésztési bizottság véleményét is kikéri. Határozták a tavaszi nagy szélvihar által károsultak segítéséről s napirendre tértek a »Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület« indítványa felett, mely a napszám-bérek fizetését az ünnepek utáni napra kívánja áttenni. Örömmel vették tudomásul, hogy a határbejárással kapcsolatos szemléltető előadásokat mintegy ezer gazda hallgatta s tárgyalván a »Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségé«-nek átíratát, megbízták a titkári hivatalt, hogy a Szövetség céljait minden tőle telhető eszközzel mozdítsa elő a vármegyében. Végül elhatározták, hogy föliratot intézzenek a kormányhoz a jövedelem-adóról szóló 1909. évi X. t.-cz. gazdákra nézve sérelmes intézkedéseinek megváltoztatása érdekében.

Ungmegyei Gazdasági Egyesület a minap igazgató-választmányi ülést tartott. Az ülés a gazdag téli program összeállításával foglalkozott.

A saázi komlópiacról. Az O. M. G. E. tudósítójának szeptember 27-iki jelentése szerint a komlóüzlet Saázban újra föllendült. A forgalom napi 600—1000 bált ért el. A saázi komlópiac árjegyzése: I. rendű és szemelt áru 140—150, jó középárú 135—140, középárú 125—135, gyenge minőségű áru 120—125 korona 50 kilogrammonként. Az idegen áru forgalma korlátolt. Az I. rendű auschai 100—120, a magyar 100—120, a stiriai 100—120 és a morva 105—119 korona 50 kilogrammonként. Vidéken igen élénk a vételkedv. Az ár emelkedő irányu.

Nagy birtokfelosztási müvelet. A felvidéken aránylag kevés a kötött birtok, de a meglévőeknek azért mégis igen nagy akadályai vannak, hogy a kisgazdák vagy földművesek földhöz jussanak, vagy hogy terjeszkedjenek. Ez az állapot persze nagyban hozzájárul a kívándorlás növekedéséhez, a mi a felvidéken különösen igen jelentékeny. E sorvasztó helyzet érlelte meg Fülöp szász-coburg-góthai hercegben azt a szándékot, hogy a rendelkezése alatt álló hitbizomány nem egy tagban lévő, hanem egyéb birtokokba ékelődő részeit feloldja. Így a felszabadult birtokrészeket, nevezetesen a Nándor szász-coburg-góthai herceg, valamint a gróf Koháry-féle hitbizományhoz tartozó nógrádmegyei Füleksávoly, Fülekbolgár, Galsa, Kétkeresztur, a gömörmegei Beresk, Süvete, Perlasz, a hontmegei Ipolyvecze, Ipolynyék, Palást, Szalatnya és Össöd községekben fekvő és a nevezett mezőgazdasági hitbizományokhoz tartozó birtokokat a Földhitelbank részvénytársaság vásárolta meg. Mint említettük is, ezek az ingatlanok különböző nagyságu tagokból állanak és nagyobbára kisbirtokosok birtokai közé ékelve fekszenek, úgy hogy valósággal predestinálva vannak a parcellázásra. Éppen ezért az említett községek kisgazdái a legnagyobb örömmel és meglepéssel fogadták a herceg elhatározását, mert ezzel lehetővé tette részükre, hogy a régóta óhajtott, de mindeddig hozzáférhetetlen földéket maguknak megszerezhessék.

Állami kertészeti kurzusok. A földművelésügyi kormány értesítette a törvényhatóságokat, hogy az állami kertészeti telepek számára 17—32 év közötti korban levő munkásokat vesz fel, akik hajlandók a kertészeti és zöldségtermelési tudnivalókat gyakorlatilag elsajátítani. A tanítás ideje alatt a jelentkezők 3 korona napidíjat kapnak, a kurzus elvégzése után a gyümölcsstermelésben kiképzett munkások vagy csoportvezetőkként, vagy vándor fagondozók gyanánt nyernek alkalmazást. Azok a jelentkezők, akik a zöldségtermelés elsajátítása után esetleg csoportosan, összeállva, önálló zöldségtermelést alapítanak, megféléll állami támogatásban részesülnek. Ilyen előnyökben főleg városok mellett vagy vízmentes vidéken lakó munkásokat részesít a földművelési kormány, melyhez a pályázati fölvételi kérvényeket október elsejéig kell beadni.

A must cukrozása. Az idejében abnormis időjárás következtében az a kevés bor is, ami teremni fog, a legtöbb vidéken rossz és tulnyomólag savanyu lesz. Többen fognak tehát az új bortörvény értelmében a vinczellériskolai igazgatóságokhoz, illetőleg a szőlészeti- és borászati felügyelőségekhez fordulni a must cukrozásának megengedése érdekében. Tekintettel arra, hogy a cukrozással, különösen ha a cukrozás tulmegy a megengedhető határon, könnyen lehet a cukrozott mustot vízzel hamisítani, a földművelésügyi miniszter utasította a cukrozási engedelmek elbírálására jogosított közegeket, hogy feladatuk teljesítése alkalmával szigorú lelkiismeretességgel akként járjanak el, hogy egyrészt az idejében musttermésnek javítása cukrozással, olyan esetekben, mikor az tényleg indokolt, a törvény és végrehajtási rendelet korlátai közt lehetőleg megkönnyíttessék, másrészt azonban eleje vételessé annak, hogy a cukrozási engedelem visszaélésekre adjon alkalmat. A rendelet szerint egy hektoliter musthoz négy kilogrammnál több cukor semmi esetre sem adható. Viszont azon must cukrozására, amelynek eredeti cukortartalma a klosterneuburgi mustmérő szerint a 15 fokot meghaladja, cukrozási engedelem egyáltalán nem adható. Azon szőlők mustjában azonban, amelyekben a must eredeti cukortartalma normális években rendszerint 15 foknál magasabb szokott lenni, az eredeti cukortartalom az említett korlátok közt, cukrozás útján 15 foknál magasabbra is emelhető. Annak, aki cukrozási engedelmet nyert, a cukrozás végrehajtására egészen november hónap végéig ideje van, de a cukrozást csak azon a napon, illetőleg a napnak azon szakaszában szabad végrehajtania, amelyet a cukrozási engedelemben megállapítottak. A megadott cukrozási engedelem hatálya november 30-án megszűnik és meg nem hosszabbítható. A cukrozáshoz csakis finomított répa, vagy nádcukor engedelmehető. Édes bor készítése céljából

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

»»»» budapesti »»»»

gyapju-aukcziókra,

melyek második sorozata folyó évi október hó 9-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések

Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

tilos a mustot cukrozni. Erre tehát engedelmet sem adnak. A cukrozás iránti kéréseket soron kívül intézik el. Ha kihágásokat fedeznek fel, azonnal megteszik a megtorló lépéseket. Aki a mustot engedelem nélkül cukrozza, továbbá, aki a megengedettnél több cukrot, vagy meg nem engedett cukorneműket használ, az 1908: XLVII. t.-cz. 37. szakaszába ütköző kihágást követ el, mely 8 naptól 3 hónapig terjedhető elzárással és 10 koronától 1000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendő.

Helyreigazítás. Mult heti 40-ik lapszámunkban hibás szedés folytán a 731. oldalon középső hasáb 4—8. sor Szász Ferencz Gazdasági levelébe csuszott, holott azok a 736. oldal 1. hasáb alulról számított 22-ik Fehér Zoltán »Talajelőkészítés őszi buza alá« valók és így hangzanak: »Ha már most a boronlást megismételjük, vagy egy második mélyebb szántással lefogtatjuk a kikelt gazt, az elfojtva, illetve kitépve megsemmisül, tönkre megy. Ilyenformán tehát a tarlóhántás egyúttal gyomirtásra is szolgál.« Ugyancsak a 731. oldal 1-ső hasáb 2-ik kikezdés 5-ik sorában »zabot« helyett »gubot«, a 9-ikben »szemet« helyett »gubot« olvasandó.

A modern technika sohasem pihen. Meglévő gépeken folytonos újításokat, teljesen új szerkezeteket, munkafolyamatokat teremt, melyek lehetővé teszik, hogy az előbbinél jobb és olcsóbb árú állíttassanak elő. Az ipar ezen folytonos fejlődéséből különösen nagy rész jutott a homokértékesítésnek. Termékei: minők: cementfedőcserepek, betonürtömbök, cementfalitöglák, padlólapok, alag- és csatornázási csövek, lépcsőfokok, betonoszlopok stb. a tökéletesített berendezések által az előállításukhoz versenyképessé alakultak. Szakszerű gépek és formák tökéletesítése körül különös nagy érdemeket szerzett a dr. Gaspary et Co., Markranstädt, Leipzig melletti cég és gépgyár. Gyártmányainak termékei minden tekintetben mintaserűek és előállításhoz jutányosak. A 84. számú és »Modern építőanyagok« című brosjúrában a cég a cementárak előállítását dr. Gaspary-gépeken részletesen tárgyalja. Érdeklődőknek a tanulságos kis füzetecskét csak ajánlhatjuk, annál is inkább, mert az említett cég azokat bárkinek díjtalanul küldi meg.

Ingyen kapja mindenki kérésre a gazdag tartalmu, 4000 ábrát tartalmazó főkatalogust, amelyet *Hanns Konrad* cs. és kir. udvari szállító szétküldési áruháza Brűx Nr. 1984. (Csehország) kiadott s amely mindenféle használati és ajándéktárgyknak óriási választékát nyújtja. Ebben mindenki talál megfelelő a számára.

APRÓK.

A világ összes élő fájnak múzeuma. Érdekes elhatározásról adnak hírt az amerikai újságok. Az északamerikai Egyesült-Államokban fennálló »A természeti szépségek fentartására alakult egyesület« nemrégiben azt a nagyszabású határozatot hozta, hogy valamely alkalmas területen oly »muzeumot« létesít, amely a világ valamennyi élőfájának egy-egy példányát magába fogja fogadni. Első izben történik, hogy ily kísérlet megvalósítására törekszik valamely terület. Az új »arboretum« részére már meg is találták a megfelelő területet. Erre a célra ugyanis kiszemelték a Newyork államban lévő Letchworth Parkot és minden valószínűség mellett szól, hogy itt lesz majd az élőfák fajtáinak ritka gyűjteménye. A tervezett intézmény kettős célú fog szolgálni; elsősorban a természetkutatás részére kíván értékes anyagot összehordani, másodsorban nagyszabású népparkot óhajt a közönség rendelkezésére bocsátani, amely mindenki részére hozzáférhetővé lesz téve. Az arboretum részére kiszemelt pompás park nevét első tulajdonosától, Letchworthtól nyerte, aki abból a célból vásárolta meg a hatalmas területet, hogy ott Amerika őslakóinak különféle formában és alakban emléket állítson. Ez a vagyonos férfiú egész néprajzi muzeumot szedett össze az őslakók fegyvereiből, primitív szerszámaiból és számtalan oly hajlékot emel-

tetett, amelyek a különféle indián és irokéz-törzsek lakóházait ábrázolták. Két évvel ezelőtt szobrot emelt a parkban Semison Mary asszonynak, annak a fiatal fehérbőrű hölgynek, aki egész életét a vörösbőrűek tanulmányozásának szentelte. Kevéssel azután, hogy Letchworth a szobrot átadta rendeltetésének, hirtelen meghalt. Végredeletében a gyönyörű területet az államnak ajánlotta föl, azzal a kikötéssel, hogy a parkot a közönség mindenkor korlátlanul használhassa. Az állam természetesen vállalta a nemes czélu alapítványt és most engedélyt adott arra, hogy a páratlan tudományos intézményt és a népszerű látványosságot az impozáns parkban létesíthessék.

A borok szeszirtalma. A szeszies italok ereje, vagy mint műnyelven mondják, alkoholtartalma nagyon különböző és közöttük átlag legkönnyebbek a sörök és legerősebbek az égetett borok vagy pálinkák. Összeres, hogy a borok alkoholtartalma több százalékkal ingadozik, a sörök ereje nem olyan különböző ugyan, de itt is a legkisebb alkoholtartalma messze áll a legmagasabb alkoholtartalmától. A pálinkák között is vannak olyan szelidek, nem erősebbek a nehéz boroknál. Az egyes borok és szeszies italok alkoholtartalma körülbelül a következőleg alakul:

Paraszt bor alkoholtartalma	6—8	százalék
Jobb asztali bor	8—10	«
Nehéz asztali bor	10—12	«
Pecsenye bor	10—14	«
Csemege bor	14—18	«
Tokaji bor	15—18	«
Rajnai bor	10—13	«
Burgundi bor	9—10	«
Bordeauxi bor	10—12	«
Champagnei	10—11	«
Cognac	50—60	«

A zeller trágyázása és kiásása. Tudvalevőleg a zeller kifejezetten káli fogyasztó növény, azért foszforsav mellett okvetlenül kálisóval is trágyázzuk meg talaját, mert ezzel igen jó, kemény, egészséges és nagyon tartós gumókat nyerünk. Akkor végzendő, ha a legsős levelei annyira lekonyulnak, hogy a földet érik. Amint ásó segítségével kivesszük a zellert a talajból, azonnal tisztítsuk azt meg a ráta-padó talajszemcséktől s vágjuk le a gyökérzetét, valamint a leveleket is, kivéven a középső néhány levélből álló ugynevezett szivet ne bántssuk, mert ha ezeket is levágnánk ilyen hamar romlásnak indulna a zeller gumója. Télire rakjuk el kissé nyirkos homokba, pincébe a zellert, hol tavaszig, sőt nyárig is jól eláll, ellenben vermekben vagy rakványokban nem tanácsos elhelyezni, mert az egerek igen nagy kárt okozhatnának benne.

Tiszavidéki: 2500 78.8 kg. 23.50 K, Budára, 500 mm. 78 kg. 23.30 K.

Rozs: 500 mm. 19 K, 100 mm. 18.90 K, 100 mm. 18.09 K, 150 mm. 18.85 K, 100 mm. 18.70 K, 200 mm. 1.80 K, mind hpf., pari.

Zab: 250 mm. 20.85 K, ppar.

Az árak 100 kg.-kint értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre	22.84 K
Rozs októberre	19 42 »
Zab októberre	20.58 »
Tengeri 1913. májusra	15.30 »

LISZT.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzésel.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 38.00, 1. sz. lángliszt 32.40 2. sz. lángliszt 31.80, 3. sz. zsemlyelisz (külns.) 31.20, 4. sz. zsemlyelisz 30.60, 5. sz. kenyérlisz, feh. 30.00, 6. sz. kenyérlisz 29.20, 7. sz. kenyérlisz, közép 27.20, rozslisz I. 25.20, rozslisz II. 27.00, rozslisz III. 21.40, korpa, finom 13.60, korpa, durva 13.60 K mm. Tengerelisz —28—28, tengerikása —30—30 kg. K.

SZESZ.

A szeszüzletben e héten daczára a nagyobb kínálathoz élénk kereslet uralkodott és a szeszárak tartott áron zárulnak azonnali szállításra, későbbi terminusra azonban olcsóbb az ár kötésre.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban helybeli finomítottól 211.—212 kor., adózatlanul 72.—72.50 koronáig, míg ellenben későbbi zárlatra kötések 1—2 kor. olcsóbban voltak ajánlatok.

Denaturált szesz hordóval együtt 56—57 koronán kelt gyérből vételkedv mellett.

Mezőgazdasági szeszárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás jegyzésen alól 2.75—2.50 kor. kelt el kompany szállításra. Excontinens szesz (nyers) ecetgyárak részére 49.10 kor. kelt. Budapesten a kontingens nyersszesz ára 66—67 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	211.—212.—	K
Finomított szesz adózatlan	72.—73.—	»
Élesztőszesz adózva	211.—211.50	»
Élesztőszesz adózatlan	—	»
Nyersszesz adózva	209.00—210 00	»
Denaturált szesz	56.00—57.00	»

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1912. okt. hó 4-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 145 szekér réti széna, 40 szekér muhar, 9 szekér zsupszalma, 8 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér egyéb takarmány (lucerna és zabosbükköny stb.), — zsák szezcska.

A forgalom közepes.

Arak q-ként álléban a következők:

Réti széna I. r. 840—940, réti széna II. r. 600—800, réti széna csomagolása 560—600, muhar 740—940, zsupszalma 400—500, alomszalma 360—440, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükköny —, lóhere —, luczna —, köles —, sarju —, szalmaszezcska —. Összes kocszám 202. Összes súly 242.400 kilogramm.

KERESKEDELEM, TOZSDE.

Napijelentés a gabonatözsdéről.

— 1912. október 4. —

A malmok elég jó kereslet mellett 30.000 mm. buzát vásároltak jobbára tartott árakon. Rozs és zab szilárdak, tengeri változatlan.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 300 mm. 80 kg. 23.50 K 1200 mm. 80 kg. 23.40 K 300 mm. 80 kg. 23.30 K, 1000 mm. 79 kg. 23.70 K, 500 mm. 79 kg. 23.64 K, 500 mm. 79 kg. 23.50 K, 500 mm. 79 kg. 23.40 K, 400 mm. 79 kg. 23.40 K, 120 mm. 79.2 kg. 23.40 K, 100 mm. 79 kg. 23.40 K, 600 mm. 79 kg. 23.20 K, 1350 mm. 78 kg. 23.50 K, 1200 mm. 77.8 kg. 23.50 K, 100 mm. 77 kg. 22.90 K.

Felsőtiszavidéki: 1000 mm. 79 kg. 23 K, 1000 mm. 79 kg. 23 K, 300 mm. 79 kg. 23.40 K.

Fejérmegyei: 1350 mm. 79 kg. 23.20 K, 1500 mm. 79 kg. 23.30 K, 100 mm. 78 kg. 23 K.

Pestvidéki: 300 mm. 80 kg. 23.40 K, 300 mm. 80 kg. 23.30 K, 100 mm. 80 kg. 23.30 K, 400 mm. 79 kg. 23.40 K, 30 mm. 79 kg. 23.40 K, 100 mm. 78 kg. 23.30 K, 4000 mm. 78 kg. 23.10 K, 900 mm. 78 kg. 22.80 K, 100 mm. 77 kg. 22.80, 100 mm. 76 kg. 22.80 K.

Felsőmagyarországi: 1000 mm. 80 g. 23.40 K, 200 mm. 80 kg. 23.20 K, 100 mm. 80 kg. 23.10 K, 100 mm. 80 kg. 23.10 K, 300 mm. 79 kg. 23.— K.

Bánság: 4550 mm. 76.3 kg. 22.80 K, 4000 mm. 78 kg. 23.10 K.

Bácska: 1000 mm. 78 kg. 23.30 K, 2500 mm. 75 kg. 22.45 K, 2000 mm. 75 kg. 22.45 K.

Kalocsa: 1500 mm. 78 kg. 23.30 K.

Készáru-tözsde 1912. október 4-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektoliteren-kinti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
	Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:					
Tiszavidéki	75	—	79	22.90	23.20
”	76	22.30	80	23.10	23.30
”	77	22.50	81	23.10	23.40
”	78	22.60	82	—	—
Fehérmegyei:					
”	75	—	79	22.60	23.0
”	76	—	80	22.80	23.10
”	77	22.20	81	22.90	23.20
”	78	22.40	82	—	—
Pestvidéki:					
”	75	—	79	22.80	23.10
”	76	22.20	80	22.90	23.20
”	77	22.30	81	23.—	23.30
”	78	22.50	82	—	—
Bánsági:					
”	75	—	79	—	—
”	76	22.20	80	—	—
”	77	22.30	81	—	—
”	78	22.50	82	—	—
Bácskai:					
”	75	—	79	—	—
”	76	22.20	80	—	—
”	77	22.30	81	—	—
”	78	22.50	82	—	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)	—	—	—	19.10	19.30
Árpa elsőrendű új középminőségű (új)	—	—	—	18.80	19.30
Köles elsőrendű (új) középminőségű (új)	—	—	—	21.50	22.00
Tengeri belföldi új román v. bolgár	—	—	—	20.60	21.40
Repczekáposzta	—	—	—	19.40	19.50

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY I.**
Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GEZA.**
Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

A VILÁG LEGJOBB GŐZEKÉJE!

CHARLES BURRELL & SONS LIMITED THETFORD, ANGLIA VILÁGHIRŰ GŐZEKEGYÁR
VEZÉRKÉPVISELETE. ♦♦♦

Utolérhetetlen munkaképesség! ♦♦♦♦ Kevés tüzelőanyagfogyasztás!

ELADÓ BIRTOKOK:

Biharmegyében:

1. Körülbelül 565 m. h. jóminőségű, kitűnő termőképességű, nagyobb rész szántó föld, uri lakkal, megfelelő gazdasági épületekkel. Vasúti fővonal, állomás közelében, nagytorgalmú nagyközség mellett. A birtokot országút szeli ketté.
2. Körülbelül 546 m. h. elsőrendű szántó föld, rét és legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, uri lakkal, vasúti fővonal mentén, országút mellett forgalmas nagyközségtől félórányira.

Tolnamegyében:

3. Körülbelül 1364 m. h. igen jó minőségű, kissé hullámos fekvésű birtok, mind szántó föld, kevés legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól félórányira.

Vasmegeyében:

4. 688 m. h. szépen berendezett, jó termő birtok, 485 m. h. szántó, többi rét és legelő. Megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól 3 kilométernyire.

Ezen birtokok kisebb-nagyobb területekben vagy egészben eladóak. — Veszünk parcellázásra alkalmas birtokokat. — Bérleteket közveitünk. — Birtokokra kedvező feltételek mellett törlesztéses kölcsönöket nyújtunk. — Minden kérdésközdésre gyors és kimerítő választ adunk.

Nemzeti Pénzváltó részv.-társaság Parcellázási osztálya
Budapest, V. ker., Gizella-tér 1. (Haas-palota).

Tenyészbika eladás!

Nagyságos özvegy DÖRY VILMOSNÉ urnő
felsőleperdi gazdaságában

15 darab tisztavérű simmenthali
tenyészképes **bika** eladó.

Előzetes értesítés mellett a t. vevőközönségért
az ujdombóvári állomásra kocsiküldetik.

Az Intézőség.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

BORÁSZATI LAPOK

mely újévtől kezdve 45-ik évfolyamban hetenkint jelenik meg
igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőnkebb figyelemmel kíséri a külföldi lapasztatokat is, minden kétséget kizárólag a legsokoldalabb és legértelmesebb szőlészeti ujság, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé teszi. **A „Borászati Lapok”-nak** a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítő, de különös súlyt helyez a tudósításokra is. Minden előfizető évenként négy nagy színes műmelletket kap, valamely szőlőfaj hí képét. Kéthetenként ingyenes mellékletként veszik az előfizetők a „Gazdasági Tanácsadó” című lapot, mely nemcsak a mezőgazdaság, de főleg az állattenyésztés, baromfi-, méhtenyésztés, kertészet, gyümölcsészet, háztartás stb. köréből veszi közleményeit.

Laptulajdonos:

BAROSS KAROLY örököse

Szerkesztésért és kiadásért felel:

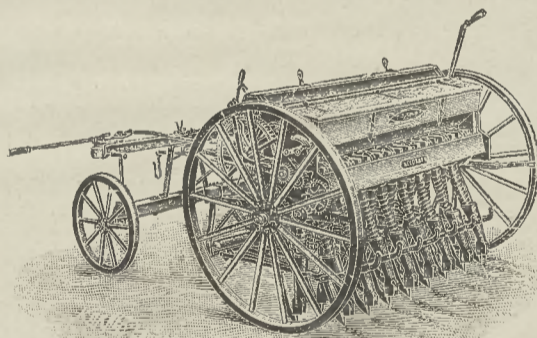
Dr. DRUCKER JENŐ

A lap előfizetési ára: egy évre 16 kor., fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona
Mutatványszámot 3 héten át készséggel küld a BORÁSZATI LAPOK kiadóhivatala (Budapest, IX., Üllői-út 25. sz.)

„REKORD II”

sorba vet

sorba trágyáz!

sorba vet

sorba trágyáz!

Endrefalvi és felsőtoldi bérgazdaság (Feldmann Testvérek) f. hó 4-én a következőket írja:

Szívesen közöljük Önökkel a „Rekord II” kombinált vetőgéppel vetett vetéseinknél tapasztaltakat. Különösen az őszi rozs-nál tapasztaltunk horribilis eredményt. Próbaképpen több helyen kikapcsoltuk a műtrágyavető szerkezetet s ezen trágyázatlan csíkok már kora tavasszal szinte elmaradtak a fejlődésben, ellenben mellettük a szuperfoszfáttal vetett rendkívül buján fejlődött. **Különbség a műtrágyázott javára rozsban 100% volt.** Tavasz icipában szintén szép eredményt értünk el ezen géppel. Magyar holdanként 70 kg.-ot vetünk vele, míg azelőtt kézzel szórva 150 kg.-ot szórtunk el s nem tapasztaltunk ilyen nagy differenciát.

Szávits Miklós, Dunapentele, f. év augusztus 27-én a következőket írja:

Az 1911. évi szeptember hó 25-én Önöknél rendelt „Rekord II” géppel tavaly csak 20 hold rozsot és próbaképpen 8 hold búzát vettem. Október 7-én vettem el a rozsot, holdanként 110 liter és 90 kg. 16%-os szuperfoszfátot. Termett ezen a földön holdanként 780 kg., míg a többin, mely szórva 120 kg. szuperfoszfátot kapott, holdanként 610 kg. rozsot termett. A búzát elvettem október 9-én, holdanként 120 liter és 90 kg. 16%-os szuperfoszfátot. Ezen a földön termelt holdanként 1015 kg. buza, míg a többi búzánál — részben műtrágyázott, részben trágyázatlan — az átlag csak 885 kg. volt. Így tehát a tavalyi első eredménnyel teljesen meg vagyok elégedve. **A gép járása jó és kezelése egyszerű.** Ha a műtrágya esetleg csomós, legjobbnak találtam a tábla végén egy kis gyereket alkalmazni, ki a míg a gép egyet fordult, addig egy ponyván a műtrágyát, mely a következő töltéshez szükséges, elaprította. Így ezáltal sem volt semmi üzemzavar. Mostan rendeltem Önöknél két db 24 soros 4” sor-távolságu „Rekord II” gépet, melyet kérem okvetlen azonnal utnak indítani, hogy a vetésre itt legyen.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál:

A M. Királyi Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége

BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 32.

Eladó

1 drb 2 éves vöröstarka simmentáli anyától és importált kelet friz apától származó vöröstarka bika, ára 1000 korona.

6 drb az anya hasában importált eredeti 1½—1¾ éves vöröstarka kelet friz bika, ára 800-tól 1500 koronáig.

Bővebb felvilágosítással s venni szándékozónak az állomásra kocsit küld a kerületi intézőségünk, „Magyarbóly“ posta- távirat- és vasutállomás.

T o v á b b á :

országos törzskönyvezett mezőhegyesi bikától származó magyarfajta gulyánkból :

20 drb számfeletti 3 éves üsző, ára darabonként 400-tól 500 koronáig.

Ezen utóbbiakra felvilágosítással szolgál s Magyarbóly vasutállomásra, venni szándékozónak kocsit küld ráczbólyi intézőségünk, posta- és táviratállomás Beremend.

Schaumburg-Lippe herceg

dárdai (Dárda, Baranyamegye) uradalmának

jószágigazgatósága.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488.780,-, tartalékok 2.819.596,25, összesen: 5.308.376,25 korona. 1901. évi felesleg 90.349,-, 1902. évi felesleg 59.782,26, 1903. évi felesleg 108.331,73, 1904. évi felesleg 72.438,23, 1905. évi felesleg 61.730,60, 1906. évi felesleg 39.243,63, 1907. évi felesleg 41.877,32, 1908. évi felesleg 81.088,76, 1909. évi felesleg 106.589,64, 1910. évi felesleg 120.164,88, 1911. évi felesleg 143.378,16 korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban rész vesznek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfeleslegéből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1903. évi üzletfeleslegéből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. valamint 1910. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezettel fognak biztosítani, tíz százalékos díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819.596,25 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS“ Országos Központi Segélyező Társulat u. ján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi betétek ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiszárlási (önállósítási) segélybiztosítások eszközölteinek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helycsoportok szervezhetők jótékony célú működésükkel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

Muraközi
hidegvérű (nori) igás
tenyészkanczák,
választott csikók
és
tenyészmének

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kiváratra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak. — Czimem:

Hoffmann Lipót

lőügynöksége
Csáktornya, Muraköz.

Elsőrendű elválasztott csikók, 3—4 éves tenyészkanczák és igáslovak jelenleg és általam olcsón kaphatók.

szőlő
trágyázása.

Írta **ORDÓDY LAJOS.**

Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K-

Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a

Gazdasági Lapok

kiadóhivatalában

Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

SIMON PÁL-féle

Hotel Páris Szálloda

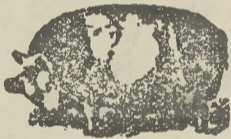
Budapest,

Váci-körút 25. sz.

Kényelmesen berendezett szálloda. — Szoba árak 3 koronától felfelé villanyvilágítással és kiszolgálással. — Ujjonnan átalaított, kitűnő vendéglő és kávéházzal. — Földszinten sör-csarnok és „Bacchus“ pin-cze. — Előnyös árak.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöztetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári sertés- és bérpalota.)

Telefon 97—85 intornában. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

TURSKI JANOWSKI & COMP.

EXPORT LANDWIRTSCHAFT. HILFSMITTEL

WIEN, FRANZ-JOSEFS KAI. 7.

200%

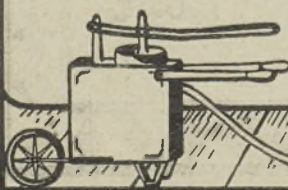
kiadás, anyag, munka és idő takarítható meg
a legjobb fecskendő

APOLLO és CERES

használata által, meszelés, festés, kátrányozás, fertőtlenítésre, gombák, ház, mezei, gyümölcskert, tejgazdasági, szeszgyári és sörfőzdei kártékony rovarok elpusztítására

KÉRJEN KÉPES KATALÓGUST.

Ügyes viszontelárusítók kerestetnek.

Polgár Sándor

m. kir. szabadalmat nyert orvosi mű- és kötszerész
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Legelőnyösebben beszerezhető orvosi sebészi és betegápolási eszközök, Gummiárúk, Suspensorium, irrigator fecskendők stb., legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has- és köldökötők. — Valódi francia különlegességek (ovszerek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mely tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve
16302 sz. a.

(Fenti címre ügyelni tessék.)

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK

A beálló répaidényhez ajánlunk:

VÉTELRE

vagy

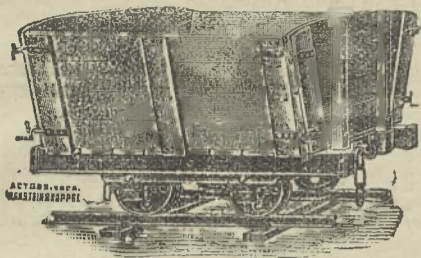
BÉRBE

kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST

Andrássy-ut 102. szám.

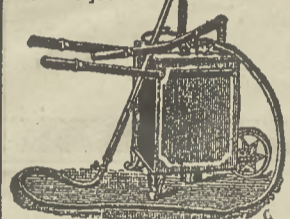
FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK díjmentesen.

A Heller-féle „KING” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifzetődik

Gyártók azonkívül:

PITTORE és TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágu (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.

Kérjenek leírást.

Képviselek kerestetnek

MEZŐGAZDAK

ZUHATAG KÜTJA (SERLEGES-RENDSZER)

Benzincső-berendezéseket

LEGMEGBIZHATÓBB SZERKEZETTEL

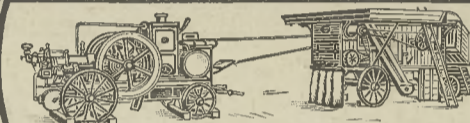
GYÁRT A

MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI. VÁCI-ÚT 141.

ÁRJEGYZÉK INGYEN

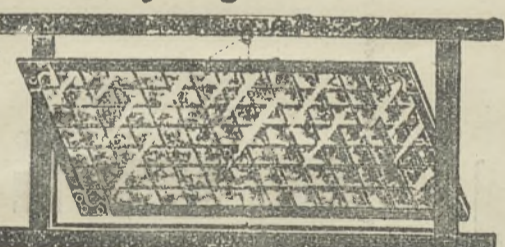
Bükk makkoltatás

Belényes mellett a Rozsiai és Szohodol, Lazuri prima egy 800 kat. hold makk termésben rendkívül gazdag, patakokban bővelkedő, kitünő bükkös erdőt szeptember 25-től 1913. április 24-ig kiadom, Nagyszalota, Pa-Atyás

Kenyeres János.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindenmü kertészeti és gazdasági építkezésekről szakzerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindenmü vasszerkezeti munkálatokat elvállal és elkészít:

FARKAS és TÁRSA vasszerkezeti gyára

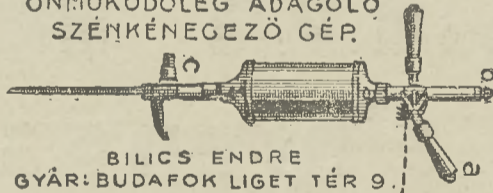
BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.

Telefon 82-70. Kérjen ingyen árjegyzéket.

HERKULES IDOMVASABLAK

AZ ÖSSZES ÁLLAMOKBAN SZABADALMAZOTT

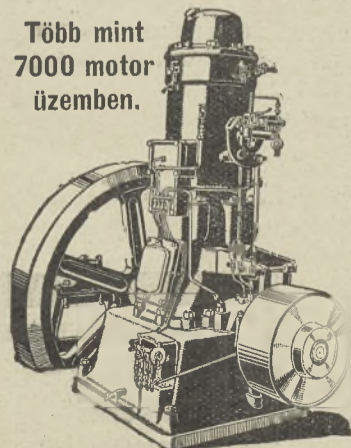
ÖNMŰKÖDŐLEG ADAGOLÓ SZÉNKENEGEZŐ GÉP

BILICS ENDRE GYÁR: BUDAFOK LIGET TÉR 9.

Árjegyzék Ingyen.

Több mint 7000 motor üzemben.

BOLINDER nyersolajmotor. ::

„Rundlöf szabadalma.”

Szelepnélküli alacsonyomású motor jelentéktelen tüzelőanyagfogyasztással. (1½ - 2 fill. lóerő óránként.)

STATIONÁR TYPUSOK 3 - 500 eff. lóerőig.

HAJÓMOTOROK közvetlen előre- és hátramozgással. ::

5 - 500 eff. lóerőig.

BOLINDERS MASCHINENBAUGESELLSCHAFT BERLIN C.

KAISER WILHELMSTRASSE 47/e.

Küldünk ellenőrző szerelőket és kérjük azok címelt, a kiknek SZABÓ és TÁRSA cég által szállított motorjuk van.

Lópokrócz előnyárajánlat!

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Áraink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és áruink elsőrendű kiváló jósága reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönseget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

Áraink: Elsőrendű, nehéz téli uradalmi gyapjupokróczok

1. sz. legjobb minőségű, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 5 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 165 cm. széles, ára 4 frt 75 kr.
3. sz. legjobb minőségű, 180 cm. hosszú, 145 cm. széles, ára 4 frt

darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

Rendelések a beérkezés napján a legpontosabban eszközöltetnek.

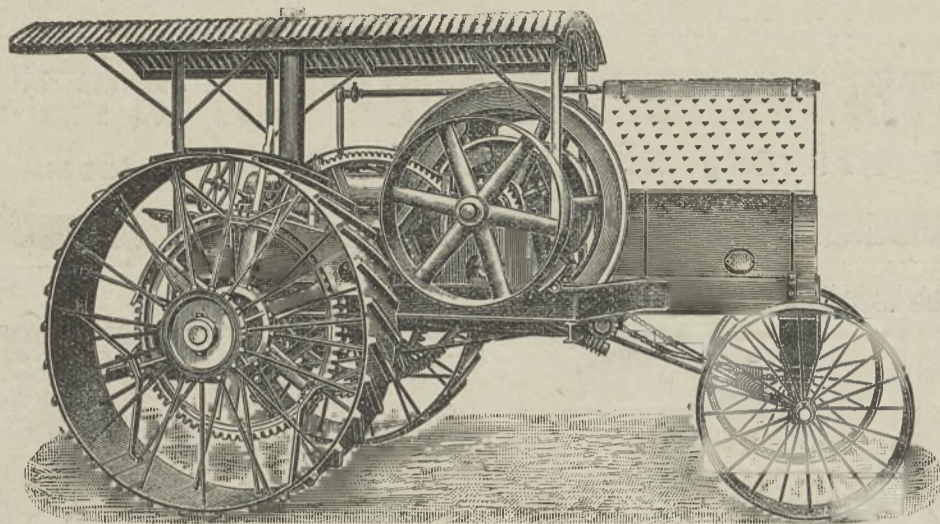
Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég nem szállíthat.

Megrendelési cím:

„SOHR” Magyar Lópokrócz Szétküldési Telepe, Somogysszill.

„REKORD” benzintraktor

Világhírű amerikai gyártmány!

Szánt, csépel, vontat!

25—40 lóerő nagyságban szánt 4-vasu ekével.

60—70 lóerő nagyságban szánt 10-vasu ekével.

60—70 lóerejű traktorunk pillanatnyilag különböző menetsebességre állítható be és ezáltal a gőzgépeket is meghaladó túlterhelést bír el. Ez a szerkezet nagy fölényt biztosít „REKORD” traktorunknak más gyártmányokkal szemben.

Középbirtokok részére az egyedül megfelelő szántógép!

Kezelése egyszerű, benzin- és hűtővízfogyasztása csekély!

Ajánlattal és árjegyzékkel szívesen szolgálunk **Fehér Miklós gépgyár részvénytársaság, Budapest, Váci-ut 80.**

A SZŐLŐ TRÁGYÁZÁSA.

Írta: **ORDÓDY LAJOS.** — Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a leggyorsabb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában, Budapest, IV., Muzeum-körut 7.

Sorfák utak mellé.

Kanadai és pyramis (jegénye) nyár suhángok, 3—5 m. magas, szép fiatal, sima kérgű, egészséges példányok.

Főhercegi Erdőgondnokság, Tököspuszta u. p. Belle, Baranyam.

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsődrendű fajliszta anyagra

Gyümölcsfacsemeték,

sétányfák, díszeserjék, tüleveltek, kertésznövények, bogyógyümölcsök stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

(elsődrendű áru) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen. —

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

A

„CATERPILLAR”

automatikus sínrendszerű traktor

daczára a 8 hetes esőnek, megállás és fennakadás nélkül szántott és szánt tovább.

A „CATERPILLAR” motoros szántó- és egytetemes mezőgazdasági vontatógép mély sárban, posványos tőzegeken, leglazább futóhomokon, mélyen felszántott talajokon — hol minden kerekenjáró gép feltétlenül cserben hagy — legcsekélyebb megerőltetés nélkül, az időjárástól függetlenül tökéletes munkát végez. Ezt csakis a „Caterpillar” óriási talajfelfekvési adhaeziója teszi lehetővé. A váltakozóan alkalmazható vágányszelvények szerint a „Caterpillar” a talaj négyzetcentiméterre **28—55 dekagr.** nyomást gyakorol, vagyis sokkal kevesebbet, mint a ló patája. Kerekenmozgó gépeknél ugyanezen hordképesség elérésére két drb egyenként $36\frac{1}{2}$ méter átméretű, összesen kb. 270 mázsa súlyú kerék volna szükséges, a mi gyakorlati képtelenség.

A „Caterpillar” óriási erőfeszítése mellett **legminimálisabban nyomja össze a talajt.**

Magyarországban eddig elért eredmények 14 órai munkaidő alatt:

12 drb á 14” széles ekékkel 7” mély szántás — 40 magyar hold.

8 drb á 14” széles ekékkel 8” mély szántás és további 4” mély általajlazítás, tehát összesen 12” mély mivelés — 27 magyar hold.

7 drb tárcsásboronával őszi mélyszántásnak tavaszi megmivelése czukorrépa alá 138 magyar hold.

gép **Dr. Steiner Leó** gazdaságában,

Perdócz, u. p. Somogy-Berzencze,

munkában látható és ugyanott minden egyéb felvilágosítás adatik.

Szánt, boronál, tárcsáz, aratógép-vontat

Terhet szállít, cséplőt, malmot hajt.

Aluminium Társas á g

(OESTERR. ALUMINIUM GESELLSCHAFT)

Központ: **WIEN**, LeraKat: **Wollzeile 18.**
 Kärntnerstr. 28.

Nagy képes árjegyzék ingyen.

I. szám: **Tiszta aluminium főzőedényekről.**

II. szám: **Háztartási-, konyha- és asztali-edényekről.**

III. szám: **Utazási- és turista-czikkekéről.**

IV. szám: **Tejszállító kannák és tejgazdasági eszközök.**

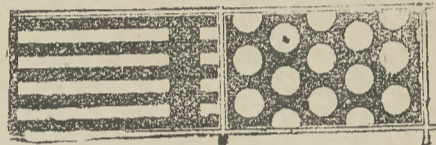
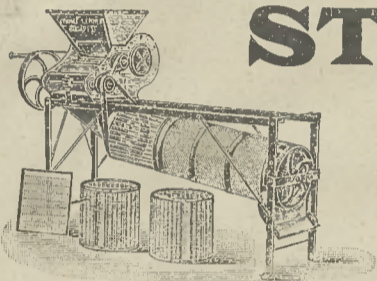
STAHEL és LENNER

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-u. 44-46.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GEPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖREKROSTAK és mindenfajta **LEMEZROSTA** öseséplőgépek számára

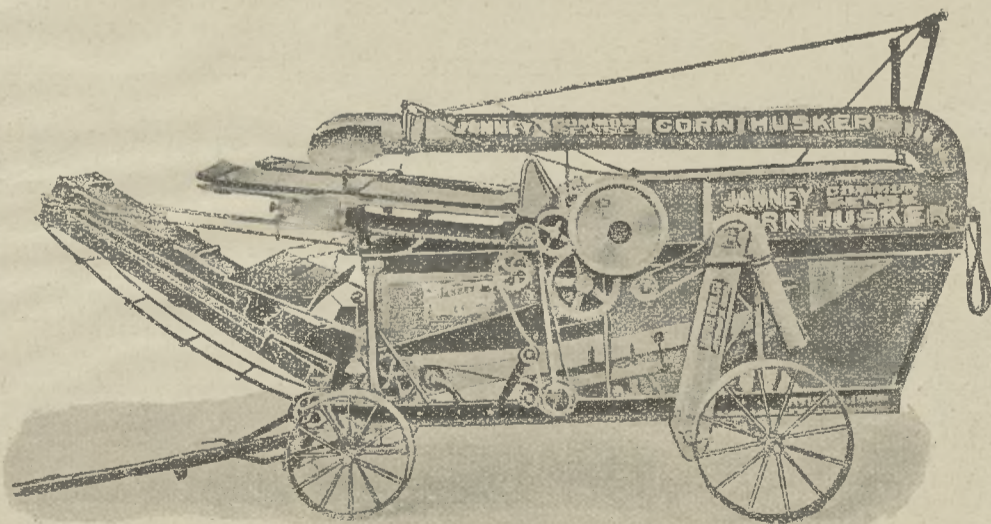

FORRAI D. legrégibb motorkereskedő
BUDAPEST,
 V., Szemere-u. 2. sz.

Szállít elsőrangú **Motorokat** minden tüzelő minőségben :: :: anyagra. **Ismételődőknak magas eredmény.**

Eredeti amerikai kukoriczafosztó- és szártépőgép

a kukoriczacsöveket leveszi száról, megfosztja csuhájuktól, a fosztott, megtisztított kukoriczacsöveket önműködő elevátorával felszallítja a göréba és a letépett csuhát a szárral egyidejűleg finom, puha takarmányanyaggá szecskázza. A gép a legkitűnőbb anyagból készült és igen erős szerkezetű.

Daczára a nagyértékű munkának igen egyszerű szerkezettel bír.

Árajánlattel és ábrás leírással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf-Melichár Ferencz
 mezőgazdasági gépgyárak.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**

Budapest, VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.

A Mac LAREN

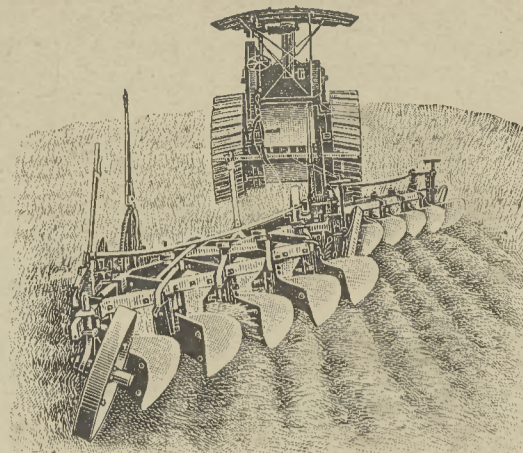
mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen első díjat nyert
legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18—35 hold, szénfogyasztása 50—70 kg., tüzemköltése 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselőt:

FLEISCHL SAMU cégnél, Budapest, V., Nádor-utca 28. sz. I. em.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképviselőttől, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

MÁGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítvány 1847.

Brausweller Janos
Szeged

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

Roessemann
és
Kühnemann

Budapest,
Váci-ut
113—115.

== Gazdasági, erdei és ipari ==
keskenyvágányu vasutak gyára.
Sinek, hordozható vágányok, kocsik, mozdonyok.
Nyomjelzés, tervezés, építés!

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

Nagy választékban előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott DEER NG-féle eredeti amerikai

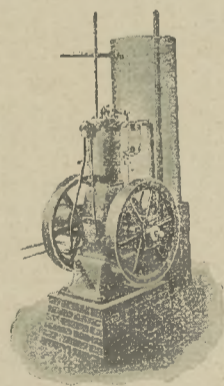
tárcsásboronák

és

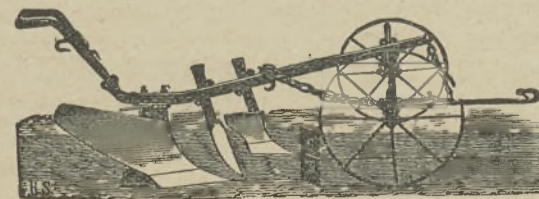
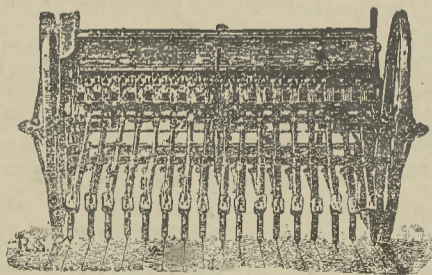
benzinmotorok,

eredeti „WESTFALIA“

mütrágyaszórógépek

valódi „SACK“-féle
ekék, vetőgépek, boronák,
valamint kitűnő
szőlőmivelési eszközök,

Valódi SACK-féle aczéleke.

„APOLLO“
meszelő- és
permetező-

gépek, szalmakötélfonógépek,

legkitűnőbb szecsavágó- és répvágógépek, takarmánygyorsfűlesztők, „OHIO“ tengeriszár tépőgépek, amerikai daráló gépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6—8. sz.

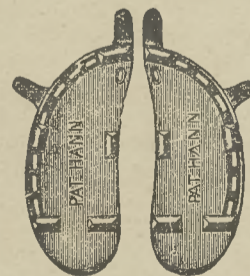
Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csővek raktáron.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

„HANN“ jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pon-

tosan ezen jegyre, mert

patkóink minden tekin-

tetben utolérhetlennek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és háttas lovak részére, szakfériak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuró v. srófkészülékes hordódugólemezek czég-nyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhöz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!